

VALAŠTIANSKY hlasník

ročník XII. ● číslo 6 ● december 2014 ● dvojmesačník

Z OBSAHU VYBERÁME:

- Komunálne voľby
- Srdce pre Jaroslava Simana
- Týždeň boja proti drogám

Decembrová

*Bim- bam- bom, bije zvon,
posielame pozdrav priateľom.*

*V tomto čase vianočnom
pokoj a mier vašim dňom.*

*Radosť, šťastie nech
vás sprevádza,
nech vám nechýba
úsmev, smiech, dobrá nálada.*

Mária Pacerová

Foto: Mgr. Olga Trangošová

Vážení spoluobčania,
opäť prichádzajú najkrajšie sviatky roka – sviatky rodiny, pokoja a vzájomného pochopenia, ktoré svojou silou každoročne ovládajú celé ľudstvo. Vianoce – neopakovateľné dni plné krásnych zážitkov a dojmov, ktoré sa snažíme vyčariť pre svojich najbližších a najmilších. Sú spojené s množstvom zvykov a tradícií. No hlavným poslaním Vianoc je ich myšlienka prinášať dobro a lásku a pocit vzájomnej spolupatričnosti.

Kráša Vianoc má mnohoraké podoby - sneh a mraz, ktoré k nim neodmysliteľne patria, večerné svetlá, ktoré akosi inak osvetľujú naše ulice, hudba v nich, ktorá znie lahodnejšie a sviatočnejšie ako pri iných príležitostiach a ponad svetlo lúčov nadýchané vločky. Avšak bez ohľadu na to, či snehová nádielka prispieje k vytvoreniu tej správnej atmosféry, to, aké Vianoce prežijeme v kruhu najbližších, závisí predovšetkým od nás samých. Veď k ľudskému šťastiu stačí veľmi málo. Trochu času, nehy, porozumenia, schopnosť počúvať a pochopiť toho druhého a vážiť si to, čo nám život ponúkne. Tešiť sa z maličkostí – možno aj z toho, že si vo sviatočný večer spolu s milovanými sadneme za sviatočne prestretý stôl, že spoločne naplno precítíme teplo domova pri pohľade z okna na zasneženú krajinu, precítíme to úžasné ticho a snehovú belobu v svetle pouličných lúčov, započúvame sa intenzívnejšie a vnímavejšie do melódie Tichej noci a hlasu zvonazvlnávajúceho na večernú omšu – aj ten práve v tieto dni akoby inak hlaholil ... Toto je skutočné šťastie – v rodinnom kruhu vytvorené, to pravé kúzlo Vianoc, ktoré však nespočíva len v krásnej vyzdobenosti bytu, či krásneho stromčeka, pod ktorým očakávame prekvapenie, aj keď bez toho by stratili naše sviatky svoje čaro predovšetkým v detských očiach. Kúzlo Vianoc by sme mali hľadať v sebe, vo svojom vnútri, v krásnej duševnej pohode. Chvilke Vianoc by sa mali stať zdrojom hlbokých ľudských citov a návratu k rodinnému krbu.

Nie je však dané každej rodine byť na tieto sviatky spolu. Manžel či manželka si plnia svoje pracovné povinnosti, dieťa trávi sviatky v spoločnosti svojej lásky, zakladá si svoj vlastný domov, niekto sa podriadil zákonu prírody a

navždy odišiel zo sveta živých. Napriek tomu nie je prázdno v našich srdciach, pretože aj tí, ktorých už nikdy neuvidíme, aj tí, ktorých návrat túžobne očakávame, stále zostávajú v našich srdciach. A na Vianoce zvlášť.

Milí spoluobčania,
stojíme tiež na prahu nového roka a vtedy sa zvykneme obzrieť späť, aby sme zhodnotili ten starý a hľadíme do budúcnosti, aby sme si naplánovali čo urobíme v tom novom. Snažíme sa odhadnúť, čo môžeme očakávať, čo nám nový rok prinesie. Bude k nám žiživý, alebo prinesie so sebou ťažké chvíle? Dokážeme nájsť riešenie v zdánlivo neriešiteľnej situácii? Dokážeme zvrátiť nepriaznivé okolnosti a zmeniť sled vecí? Každopádne sa však všetci na jeho prahu snažíme prijímať také predsavzatia, aby sme po zhodnotení uplynulých dvanásť mesiacov mohli s uspokojením skonštatovať, že sme urobili všetko, čo bolo v našich silách, aby sme mohli pred svojimi blízkymi, priateľmi, či kolegami, ale predovšetkým sami pred sebou povedať: „Bol to dobrý rok, urobil som všetko, čo bolo v mojich silách, rozhodoval som sa podľa najlepšieho vedomia“. Veď každý z nás si nesie so sebou úspechy i nezdary. Ale keď sa dokáže poučiť zo svojich chýb a využiť svoje skúsenosti, nájde životný optimizmus a silu do ďalších dní. Optimizmus a snaha o pozitívne videnie sveta sú tým správnym kľúčom k nachádzaniu cesty, ktorá vedie k úspechu, spokojnosti či vyrovnanosti. Prajem vám všetkým, milí Valaštania, aby ste dokázali nájsť tento prístup k životu. Je dôležité, aby ste takýto spôsob života preniesli do rodín, na pracoviská, ale aj do ulíc. Je tiež dôležité, aby ste väčšou mierou vzájomného porozumenia, tolerantnosti, serióznym zvažovaním vlastných slov, radosti z každodenných drobností a jednoduchého ľudského dobra prejavujúceho sa vo vzájomnej slušnosti a úcte, presvedčili ľudí okolo seba, že aj v dnešnej tvrdej dobe nie sme osamelí.

Želám vám, vážení spoluobčania, aby radosť, pokoj a lásku, ktoré vo väčšine z nás prekypujú počas vianočných sviatkov, boli aj súčasťou dní nachádzajúcich, tých všedných, naplnených starosťami a problémami.

Ing. Peter Bánik, zástupca starostu obce

Z posledného rokovania Obecného zastupiteľstva vo Valaskej

Poslanci na riadnom rokovaní, ktoré sa konalo dňa 08.12.2014, po schválení programu rokovania a procedurálnych otázkach schválili nasledovné uznesenia: Poslanci zobrali na vedomie vyhodnotenie pripomienkového konania k návrhu Všeobecne záväzného nariadenia č. 1/2014 o miestnych daniach (ďalej len VZN) a uzniesli sa v súlade s platnou legislatívou na VZN č. 1/2014 o miestnych daniach so zapracovaním pripomienky vznesenej Mgr. Ivanom Karakom. Program ďalej pokračoval bodom „Rôzne“, v ktorom poslanci uložili obecnému úradu vypracovať v súlade s platnou legislatívou a predložiť poslancom na najbližšie rokovanie obecného zastupiteľstva Štatút obce Valaská a Rokovací poriadok Obecného zastupiteľstva vo Valaskej. Ďalej uložili obecnému úradu vypracovať zásady hospodárenia a nakladania s majetkom obce v súlade s platnou legislatívou, miestnymi podmienkami obce a predložiť poslancom na najbližšie rokovanie obecného zastupiteľstva. V ďalších bodoch rokovania uložili obecnému úradu vypracovať plán investičných akcií na rok 2015 finančnými nákladmi, časovým harmonogramom a predložiť na najbližšie rokovanie a zabezpečiť priame vysielanie z každého zasadnutia obecného zastupiteľstva a jeho archív zverejniť na webovom sídle a informačnom kanále obce. Ďalej poslanci uložili hlavnému kontrolórovi vyko-

nať kontrolu splnenia zákonných podmienok všetkých evidovaných zmlúv na obecnom úrade za roky 2011 – 2014, vykonať kontrolu splnenia zákonných podmienok a interných predpisov všetkých zaplatených faktúr s cenou 1000,- € a vyššie vrátane DPH za roky 2011 – 2014, vykonať kontrolu pridelenia a financovania služobných mobilných telefónov a mobilného internetového pripojenia za rok 2014. Výsledky všetkých vykonaných kontrol predložiť na najbližšie rokovanie obecného zastupiteľstva. V poslednom bode programu poslanci rokovali o zavedení dochádzkového systému na obecnom úrade. Poslankyňa PhDr. Zuzana Kúdelková predložila pozmeňujúci návrh, v ktorom navrhla v uznesení slovo „ukladá“ zameniť za slovo „odporúča“. Zástupca starostu obce Ing. Peter Bánik dal hlasovať o pozmeňujúcom návrhu. Návrh bol prijatý. Návrhová komisia následne uznesenie upravila a predložila ho v novom znení. Uznesenie nebolo prijaté. V závere poslanec Mgr. Ivan Karak navrhol, aby bolo prijaté ďalšie uznesenie, v ktorom poslanci uložili hlavnému kontrolórovi vykonať kontrolu opodstatnenosti a účelnosti všetkých dohôd o vykonaní práce za rok 2014 v termíne do 30.06.2015. Uznesenie bolo prijaté. Po diskusii Zástupca starostu obce Ing. Peter Bánik poďakoval prítomným za účasť na zasadnutí a zasadnutie ukončil.

Ustanovujúce zasadnutie Obecného zastupiteľstva vo Valaskej

Zástupca starostu obce Ing. Peter Bánik zvoláva v súlade s platnou legislatívou na deň 12. decembra 2014 (piatok) o 16:00 hodine do obradnej siene obecného úradu ustanovujúce zasadnutie obecného zastupiteľstva, ktoré bude prebiehať podľa nasledovného programu:

1. Otvorenie
2. Procedurálne otázky
3. Informácia predsedu Miestnej volebnej komisie o výsledku volieb do orgánov samosprávy obcí konaných 15. novembra 2014
Predkladá: Mgr. Katarína Paprčková, predsedníčka MVK
4. Príhovor zástupcu starostu obce Valaská, Ing. Petra Bánika
5. Zloženie sľubu novozvoleného starostu obce Valaská
6. Zloženie sľubu poslancov novozvoleného obecného zastupiteľstva
7. Príhovor novozvoleného starostu obce Valaská
8. Schválenie programu ustanovujúceho zasadnutia Obecného zastupiteľstva
 - 8.1. Voľba návrhovej a mandátovej komisie
 - 8.2. Nastúpenie náhradníka za poslanca Obecného zastupiteľstva obce Valaská vo volebnom obvode č. 3
 - 8.3. Určenie platu starostu obce Valaská
9. Overenie zloženia sľubu a správa mandátovej komisie
10. Ukončenie ustanovujúceho zasadnutia Obecného zastupiteľstva obce Valaská.

Všetkých vás srdečne pozývame!

Ing. Peter Minárik, prednosta OcÚ

Miestna volebná komisia vo Valaskej vyhlasuje oficiálne výsledky komunálnych volieb, ktoré sa konali dňa 15.11.2014

Počet osôb zapísaných do zoznamu voličov:	3095
Počet voličov, ktorým boli vydané obálky:	1543
Volebná účasť (%)	49,9%

Za starostu obce bol zvolený:	počet hlasov
Juraj Uhrin, Ing., nezávislý kandidát	494

Ostatní kandidáti na starostu obce:

Ľubomír Štubňa, SMER – sociálna demokracia	387
Zuzana Kúdelková, PhDr., Komunistická strana Slovenska	309
Peter Bánik, Ing. Slovenská národná strana	270
Štefánia Lénartová, Mgr., nezávislá kandidátka	54

Kandidáti, ktorí boli zvolení za poslancov Obecného zastupiteľstva vo Valaskej v poradí podľa získaných hlasov. Kandidáti, ktorí neboli zvolení sú umiestnení pod čiarou.

Volebný obvod č. 1 (Valaská – sídlisko východ): počet hlasov

Matúš Magera, PaedDr., NÁŠ KRAJ	222
Eva Pepichová, SIEĽ	194
Stanislava Benediková, PaedDr., Slovenská národná strana	175
Mária Pacerová, Mgr., SIEĽ	171
Peter Bánik, Ing., Slovenská národná strana	171
Pavol Molčan, Bc., Slovenská národná strana	167
Blažena Pastírová, SMER – sociálna demokracia	152
Anna Dobríková, SMER – sociálna demokracia	147
Ján Sukič, SIEĽ	128
Igor Hrebiček, Ing., SMER – sociálna demokracia	118
Štefánia Lénartová, Mgr., nezávislá kandidátka	114
Karol Babčan, SIEĽ	107
Ján Holko, Ing. Sloboda a Solidarita	101
Jozef Mikloš, Ing., Slovenská národná strana	79
Roman Kubaliak, Ľudová strana – Naše Slovensko	78
Pavel Vilhan, Ľudová strana – Naše Slovensko	73

Volebný obvod č. 2 (Valaská – sídlisko západ): počet hlasov

Marek Poliak, Sloboda a Solidarita	252
Ján Dundovič, Ing., SMER – sociálna demokracia	235
Ľubomír Štubňa, SMER – sociálna demokracia	160
Milena Dobrotová, Slovenská národná strana	158
Dušan Blahut, Slovenská národná strana	154
Zuzana Kúdelková, PhDr., Komunistická strana Slovenska	152
Aurel Starke, SMER – sociálna demokracia	123
Alena Ličková, SMER – sociálna demokracia	122
Peter Sorkovský, SIEĽ	115
Roman Hadžega, Mgr., SIEĽ	96
Zdenka Vojteková, SIEĽ	84
Zdenko Oravec, Slovenská národná strana	80
Peter Faško, Ing.	70
Dušan Baran	44

Volebný obvod č. 3 (Stará Valaská, miestna časť Piesok):

Martin Krupa, Slovenská národná strana	161
Miroslav Zelenčík, SMER – sociálna demokracia	152
Viera Babčanová, SMER – sociálna demokracia	125
Jozef Hucík, Slovenská národná strana	96
Marian Dobiš, Slovenská národná strana	86
Cecília Karasová, SMER – sociálna demokracia	79
Miroslav Filipko, Ing., SIEĽ	41

KOMUNÁLNE VOĽBY 2014

Foto: Danka Králiková

Máme za tým. Je rozhodnuté...

Zvoleným blahoželáme a držíme palce pri správnych rozhodnutiach. Veru nebudú to mať ľahké. V poslaneckých kreslách sa ocitne väčšina nových tvárí, ktorá sa bude musieť popasovať nielen

s novými právomocami, ale aj s informáciami, ktoré v našej obci rezonovali aj pred voľbami. V tom čase sme ich mohli brať ako predvolebné spôsoby antikampane, no po voľbách sa z nich stali fakty.... Čas ukáže ako to zvládnu. A ako občania Valaskej veríme, že dobre, ľudsky a správne.

Volit' to nie je len tak, aj keď si to dennodenne odskúšame v bežných situáciách. Je oveľa jednoduchšie niekomu poradiť ako sa sám rozhodnúť v podobnej situácii. Je oveľa jednoduchšie niekoho kritizovať ako ponúknuť riešenia a ešte ich aj tak jednoducho zrealizovať. Je oveľa jednoduchšie poprieť svoje rozhodnutia ako si za nimi stáť a prijať úplnú zodpovednosť. Kto si to nevyskúšal, nevie..., že nie je všetko biele a čierne, dobré a zlé... Naš obdiv si zaslúžia všetci, ktorí sa rozhodli kandidovať a je úplne jedno na akú pozíciu. Naši odvahu verejne prezentovať svoje názory, ponúknuť riešenia v prospech nás všetkých.

Vo voľbách by mali byť zodpovední nielen kandidáti, ale aj voliči. Voľby môžu ovplyvniť nielen život v našej obci, život nás občanov, ale aj zamestnancov obecného úradu, chod mnohých organizácií, zariadení, priebeh kultúrneho a verejného života. Obzrieť sa za voľbami a vyjadriť svoj názor využili viacerí. A pretože je to veľmi aktuálna téma posledných dní, rozhodli sme sa všetkým vyhovieť. A ak kritizujete, skúste si samy pre seba povedať ako by ste to riešili vy. Čítajte a objektívne posúďte...

Redakčná rada

Zmeny vo vedení obce a čo sa urobilo na obecnom úrade za posledné obdobie

Za posledné obdobie sa v našej obci uskutočnili zmeny vo vedení obce. Na základe právoplatného odsúdenia starostu obce za úmyselný trestný čin, dňa 12.11.2014 starosta stratil svoj mandát. Znamená to, že od tohto času už nemohol vykonávať funkciu starostu obce. Podľa zákona o obecnom zriadení úlohy starostu v plnom rozsahu momentálne vykonáva zástupca starostu a tieto bude zabezpečovať až do zloženia sľubu novozvoleného starostu obce. Všetky tieto informácie som zverejnil prostredníctvom vyhlásenia zástupcu starostu obce v úradnej tabuli, v miestnom rozhlase a na webovom sídle obce. Výsledky volieb ukázali, že sľub starostu bude skladať na ustanovujúcom zastupiteľstve 12. decembra 2014 Ing. Uhrin.

Odmietam tvrdenia v médiách, že svojou činnosťou som spomalil chod úradu. Zabezpečené sú všetky činnosti obce. Pre skvalitnenie riadiacej činnosti som na obecnom úrade nariadil pravidelné operatívne porady. V rámci svojej činnosti som absolvoval osobné stretnutia s riaditeľmi základnej školy, materskej školy a základnej umeleckej školy. Stretol som sa tiež s konateľom našej 100 % s.r.o.. Cieľom týchto stretnutí bolo informovať štatutárov o mojom pôsobení v obci, riešiť s nimi bežné činnosti súvisiace s ich zameraním a dohodnúť

ďalší postup prípravy kultúrnych podujatí, ktoré sa budú v obci konať do konca tohto roka. Prijímal som občanov obce a spolu s nimi som hľadal najvhodnejšie riešenia ich problémov. Bežná agenda úradu je vybavovaná priebežne podľa potreby, s oboznámením sa s konkrétnou požiadavkou, s pripomienkami, ale bez zbytočného odkladu. Popri týchto bežných činnostiach som riešil personálne otázky súvisiace s Ing. Uhrinom, ktorý sa po strate mandátu starostu stal zamestnancom obce. Nakoľko bol Ing. Uhrin odsúdený za úmyselný trestný čin, v súlade so zákonomkom práce bol s ním okamžite skončený pracovný pomer. Ing. Uhrin do dnešného dňa neprevzal zásielku, preto obec pristúpila k druhej možnosti – doručiť okamžite skončenie pracovného pomeru na pracovisku. Toto však bolo zo strany Ing. Uhrina zmarené, nakoľko sa povinnosti vyhol nástupom na dovolenku a následným nastúpením práceneschopnosti. Okrem týchto personálnych zmien som priebežne riešil personálne otázky týkajúce sa projektu rozvoja miestnej a regionálnej zamestnanosti, aktivačných činností a menších obecných služieb. Nie je taktiež pravda, že všetky nepopulárne kroky podnikám z dôvodu, že sa neviem zmieriť s výsledkami volieb. Rešpektujem

slobodnú vôľu obyvateľov Valaskej a rešpektujem výsledky volieb. Nebudem však zatvárať oči pred nedostatkami a porušeniami, ktoré som zistil a pokiaľ zastupujem obec, keď to bude potrebné, prijmem akékoľvek nepríjemné rozhodnutie.

Pri plnení úloh starostu som sa stretol s nedostatkami, z ktorých spomeniem najmä nedodržiavanie dochádzky zamestnancov obce na obecnom úrade, nedodržiavanie organizačného a pracovného poriadku, netransparentné pridelenie služobných mobilných telefónov, nedostatky pri vykonávaní finančnej kontroly pri objednávkach, nedostatky v evidencii a zverejňovaní zmlúv, nedostatky v evidencii služobného motorového vozidla. O svojej činnosti a o týchto zistených nedostatkoch som poslancov aj novozvolených poslancov podrobne informoval na spoločných stretnutiach. Výsledkom týchto stretnutí boli návrhy na prijatie uznesení na ich odstránenie. Dňa 8. 12. 2014, kedy sa konalo zasadnutie obecného zastupiteľstva, som predložil poslancom na schválenie niekoľko zásadných návrhov na uznesenie, ktorými som sa snažil do budúcnosti zabezpečiť odstránenie týchto nedostatkov. Hlavným bodom zasadnutia bolo schválenie všeobecne záväzného nariadenia

obce o miestnych daniach na rok 2015.

S pracovníkmi obecného úradu som súbežne pripravoval ustanovujúce zasadnutie obecného zastupiteľstva na 12. decembra 2014, na ktorom novozvolený starosta obce zloží sľub a prevezme do svojich rúk ďalšie riadenie obce a jej smerovanie. Na tomto zasadnutí zložením sľubu začnú svoju činnosť aj novozvolení poslanci obecného zastupiteľstva.

So zamestnancami obecného úradu som úzko spolupracoval len veľmi krátko. Zistil som, že problémy, s ktorými som sa stretával pri jednotlivých činnostiach, vyplývajú predovšetkým zo zlej riadiacej činnosti a nedostatočnej organizácie práce jednotlivých referátov. Práve preto chcem touto cestou vyjadriť poďakovanie zamestnancom obecného úradu za snahu spolupracovať pri odstraňovaní nedostatkov, za ústretovosť a korektnosť pri plnení úloh. Chcem veriť, že zmenou systému práce na obecnom úrade by sa spoločnými silami mnohé nedostatky vedeli eliminovať, prípadne úplne odstrániť. Určite je potrebné vykonať podstatné zmeny v riadiacej činnosti obce.

Záverom chcem ešte poďakovať poslancom – tým doterajším i novozvoleným za to, že podporili moje snaženie a činnosť na obecnom úrade a stotožnili sa s predloženými návrhmi na riešenie stavu.

Ing. Peter Bánik
zástupca starostu obce

BOJ O STOLIČKU?

Na začiatok sa chcem poďakovať všetkým voľičom, ktorí mi aj napriek antikampani, ktorá sa proti mne viedla, dali vo voľbách svoj hlas.

Vrátim sa do doby spred štyroch rokov, kedy som si mal vybrať zástupcu starostu. Po dlhom zvažovaní som si vybral Ing. Petra Bánika, ktorý mi prisľúbil, že mi vo všetkom pomôže a budem sa môcť na neho spoľahnúť, pretože dokonale ovláda samosprávnú legislatívu. Ani jeden z oslovených poslancov, s ktorými som hovoril, nechcel prijať funkciu zástupcu starostu. V momente jeho menovania sľuby ostali sľubmi a celé štyri roky mi podkopával nohy hlavne na verejnom zastupiteľstve. Aj napriek tomu, že na pracovnom zastupiteľstve o všetkom diskutujeme a navrhujeme riešenia, na verejnom zastupiteľstve urobil pred občanmi zo mňa s****. Počas posledných dvoch rokov som musel čeliť jednému obvineniu. Mám sa zodpovedať za to, že som obci vyšiel v ústrety?

Na upresnenie uvádzam, že som bol odsúdený za dva trestné činy, machinácia pri verejnom obstarávaní a verejnej dražbe a zneužitie právomoci verejného činiteľa, ktoré som údajne spáchal v rokoch 2011 a 2012. Dovolím si tvrdiť, že všetci, ktorí vo veci vypovedali, vedeli o stave predmetných vecí. Ako obvinený z týchto trestných činov sa mám ja cítiť zločincem? Za svoje trestné činy som zaplatil

peňažný trest vo výške 800,- €, čím som svoju rodinu pripravil o tieto finančné prostriedky. Zlé jazyky tvrdia, že som sa obohatil, doslova, že som ukradol obecné peniaze. Týmto chcem odkázať Valašanom, že to by som si nikdy nedovolil. Aj napriek tomu, že som bol odsúdený, v plnom rozsahu som mohol kandidovať za starostu, neporušil som žiadny zákon. To, že som bol zvolený, dokazuje len to, že som a som na to hrdý.

Trestné oznámenie na mňa podal pán Marek Poliak, ktorý okrem šesťmesačného trvania poslaneckej činnosti nedokázal nič. Vedel o tom, že mám pojednávanie na súde v Brezne a nemal ani najmenšiu odvahu sa ho zúčastniť. Možno sa cíti byť nadčlovekom. No aj napriek tomu ho zvolili za poslanca. Čo tým chce dokázať?

12. novembra som sa musel vzdať mandátu starostu, vyplývalo to zo zákona 369/1990 Zb. o obecnom zriadení. Zástupca starostu Ing. Peter Bánik vzal do rúk vedenie obecného úradu a presne tak to aj vyzerá. Nemôže sa zmieriť s tým, že nebol zvolený za starostu, a preto ma stále očierňuje. Spomalil chod úradu, a mne doteraz ľudia volajú, čo sa to na úrade deje. Na svoju obhajobu môžem povedať, že som dostal výpoveď z pracovného pomeru, ako referent obecného úradu. Za svoje trestné činy

som dostal tri tresty. Je to možné v dnešnej demokracii? Zaplatil som spomínanú pokutu, stratil som mandát starostu a ešte som dostal aj výpoveď? Na túto otázku mi nevedel na porade, na ktorej som zrejme nemal ani byť, odpovedať ani zástupca starostu Ing. Peter Bánik, zrejme som ho zaskočil.

Dňa 18.11.2014 som podal na OcÚ list, v ktorom som oznámil, že vzhľadom k tomu, že som mal povinnosť bezodkladne informovať obec o zániku mandátu starostu obce, čo som aj urobil v zákonnej lehote, pretože zákonná predpokladaná bezodkladná lehota je do 30 dní, určená podľa judikátu do 5-7 dní (nikde nie je definovaná zákonom), vyslovene Vás žiadam o vyhlásenie pravdivej informácie formou rozhlasu a písomne na webovom sídle obce Valaská, spolu s ospravedlnením voči mojej osobe, ktorý osobne prečíta Ing. Peter Bánik – zástupca starostu, a to vo forme textu:

„Oznamujem občanom, že dňa 25.11.2014 bolo uverejnené vyhlásenie zástupcu starostu obce Ing. Petra Bánika o šírení neúplných a nesprávnych informáciách. Z tohto dôvodu oznamujem občanom, že vyhlasujem opravnú informáciu.“

Týmto listom sa zástupca starostu vôbec nezaoberal a dokonca zosmiešnil jeho podanie na stretnutí s poslancami a s kandidátmi na poslancov, ktorým zrejme chce nahovoriť budúci poslancov, aby si dali na mňa pozor.

Ing. Juraj Uhrin

Bude Valaská na posmech celému Slovensku?

Kritika sa zle prijíma a tak vedzte, že tento článok nebude príjemné čítanie. Tiež sa budú mnohí pýtať, čo si to vôbec dovoľujem. Aj ja sama si hovorím, načo sa do týchto spleťných záležitostí Valaskej starám. No koľko ľudí z Valaskej si môže dovoliť čokoľvek verejne kritizovať? Veľmi málo. A to preto, že veľká časť občanov sa vôbec nezaujíma o to, čo sa vo Valaskej deje a ďalšia časť občanov je tak existenčne naviazaná na priazeň úradov, že kritizovať nemôže.

No povest' občanov vo Valaskej je po posledných udalostiach vážne pošramotená. A preto by sme sa mali zamyslieť, kam to tu speje.

Za starostu sme si opäť zvolili človeka, ktorý pri vykonávaní svojej funkcie starostu zneužil svoje právomoci a bol usvedčený z machinácie pri verejnom obstarávaní. Stále sme sa ale nedozvedeli čiastku, o ktorú obec pripravil. Trest 800 €, ktorý dostal, je fackou právnej a ľudskej spravodlivosti.

Keďže sa pán starosta dopustil „len“ prečinov, teda trestných činov s hornou sadzbou do 5 rokov, v prvom prípade na dva až päť rokov, v druhom na šesť mesiacov až tri roky, mohol byť úplne oslobodený od potrestania, prípadne mohol dostať peňažný trest od 160 do 331 930 €, alebo mohol dostať podmienku.

Spomínam si na prípad osoby, ktorej bol uložený trest odňatia slobody za ukradnuté parenice.

A tak sa pýtam, pred kým by nás mal právny systém viac chrániť, pred tými, čo kradnú v centových položkách, alebo pred tými, čo si z verejných financií chytro ulievajú na svoje účely?!

Ako je vôbec možné, že súd neuložil tomu, kto bol uznaný vinným za zneužitie právomoci verejného činiteľa doživotný zákaz pôsobenia vo verejnom sektore a že mu už počas vyšetrovania prokurátor nepozastavil výkon funkcie starostu?

Myslíte, že aspoň poslanci urobili nejaké opatrenia na väčšiu kontrolu nakladania s obecnými financiami? Kdeže, starostovi dali ešte väčšiu voľnosť a odsúhlasili mu, že bez schvaľovania OcZ môže voľne čachrovať s ďalšími 2000 €.

Starosta si na to zvykol aj vo väčších čiastkach.

Od roku 2012 si akosi nemôžem spomenúť na žiadnu menšiu ani väčšiu investíciu, ktorá by sa udiala v súlade so zákonom o verejnom obstarávaní podľa schváleného rozpočtu. Začali tvrdiť, že máme obecnú s.r.o., ktorej môžu priamo zadávať zákazky bez verejného obstarávania, lebo je kontrolovateľná obcou. No za celý rok 2014 vôbec nebola predložená správa

o hospodárení Valbytu za rok 2013, nie to ešte nejaké kvartálne správy za rok 2014.

Neuveriteľné je, že ešte aj na predvolebnú kampaň v novinách MY a Echo si starosta musel „požičať“ z obecných peňazí. Doba je zlá, šetrí, kde sa dá!

Vrcholom je však prijatý rozpočet na rok 2015. Na informačných tabuliach aj na internete mali ľudia možnosť vidieť len skrátaný rozpočet, ku ktorému sa vôbec nedalo vyjadriť. Ale aj podrobnejší rozpočet nedáva poslancom možnosť skontrolovať si, či sa budú naplňovať ich uznesenia. Napríklad komu v akej výške budú poskytnuté sponzorské dary, pretože okrem futbalového klubu sú všetky ostatné kluby zahrnuté do kolónky so sumou 4000 €. Z rezervného fondu je rozpočet navýšený o 201 670 €, z ktorých by sa vraj mohla tešiť základná škola v sume 80 000 € pre telocvičňu, ZUŠ v sume 30 000 € pre podkrovný ateliér a v sume 70 000 € by sa mal opraviť tajch a pamätníky SNP. Nepočíta sa so žiadnym chodníkom naviac, ani novými plochami na parkovanie, či konečne už poriadnym projektom dopravného značenia. Z rezervného fondu je to cez 6 miliónov slovenských korún, ku ktorým sa nikto na obecnom zastupiteľstve nevyjadril.

Ak sa bude obecné zastupiteľstvo naďalej tak vazalsky správať voči starostovi ako doteraz a odsúhlasí všetko, hoci aj dodatočne, tak vo Valaskej to ďalej pôjde od desiatim k piatim.

Niečo sa síce v obci robí, „modernizuje“, ale ako ľudia povedali, sú to také zlepenice, šitie horúcou ihlou, prakticky nedomyšlené, nedokončené investície, pri ktorých sa význam vynaložených financií akosi stráca. Bohatá obec by mala lepšie vyzeráť.

Noví poslanci to nebudú mať ľahké, ak budú naozaj chcieť nastaviť chod obce tak, aby bol dobre viditeľný a kontrolovateľný. A tí, čo budú s plnou vážnosťou pre obec pracovať, s najlepším vedomím a svedomím, budú mať neraz vrásky na čele.

V poslaneckom zbore totiž doteraz prevládala ľahostajnosť a povrchnosť viac ako iniciatíva meniť veci k lepšiemu, predkladať uznesenia, návrhy, zaujímať sa, či sa s obecnými peniazmi efektívne nakladá v prospech verejných záujmov. Avšak s frekvenciou rokovania obecného zastupiteľstva raz za 3 mesiace, tak ako to bolo doteraz, sa zmien k lepšiemu nedočkáme od nového poslaneckého zboru ani na konci volebného obdobia.

Obec nemá zverejnený plán investičných akcií, o komunitnom pláne rozvoja obce som tu ešte ani nepočula. Obci chýbajú mnohé všeobecne záväzné nariadenia napríklad o predaji a hospodárení s obecným majetkom,

o poskytovaní dotácií a sponzorských darov. A zas tie VZN-ka, ktoré má, nie sú platné. Pán prednosta nebol pred voľbami schopný dostatočne včas pripraviť ani VZN o predvolebnej kampani. To čo nakoniec na úradnú tabuľu vycapil, bolo len o vylepovaní plagátov a vôbec to nepostihovalo celú šírku možností volebnej kampane.

Valaská je obec, v ktorej naozaj nezáleží na tom, ktorý poslanec je z ktorej strany. Ako neraz hovorila pani poslankyňa Pastírová: Všetci kopú za obec. Bohužiaľ, že sa im to najlepšie darilo do vlastnej brány! A prečo? Pretože na väčšinu z poslancov sa dalo zatlačiť cez stratu zamestnania ich samotných alebo rodinných príslušníkov zastúpených na úradoch a v obecných firmách. Doba je zlá. Je horšie zapredať svedomie alebo prísť o existenčné istoty?!

Zmýšľanie ísť cestou menšieho odporu, priviedlo Valaskú na úplné scestie. Ak si doteraz robili z Valaštanov posmešky pre psie klobásky, tak odteraz sa bude hovoriť, že sa necháme opíť aj suchým rožkom.

Existuje na túto hanbu vôbec nejaké riešenie? Aténska demokracia na takéto riešenie mala – ostrakizmus, vďaka ktorému osoby narúšajúce demokraciu mohli z mesta vypovedať na 10 rokov. No naše zákony sú akési slabé. Zákon 180/2014 §6, ktorý právoplatne odsúdeným za úmyselný

trestný čin bráni byť voleným, nadobúda platnosť až 1.7.2015. No my sme si už právoplatne odsúdeného zvolili, tak čo s tým?

Ako občania môžeme spísať petíciu za vyhlásenie referenda o odvolaní starostu. Poslanci referendum môžu vyhlásiť aj bez petície. A to by mali, veď ide o česť dediny. No otázka je, či bude referendum platné, či sa ho zúčastní viac ako polovica voličov a či viac ako polovica z nich bude za odvolanie starostu.

Tak či onak, toto referendum bude previerkou sily našich morálnych hodnôt. Ukáže sa, či sme schopní prevziať zodpovednosť za seba samých a rozhodnúť o ďalšom smerovaní obce.

Toho, čo treba naprávať, je veľmi veľa a dosiaľ tí čo mali najviac kompetencií ničie pre obec urobiť, potenciál obce využili skôr pre seba.

Dnes už môžete len zaplakať za chatovou osadou Bystrá, za Chvatimechom a čoskoro aj za rezervným fondom.

Chamtivosti na strane kompetentných a ľahostajnosti na strane ľudí sa tu doteraz najlepšie darilo a ako to bude teraz?

To záleží na všetkých nás! Ak bude vyhlásené referendum za odvolanie starostu, pridte a hlasujte zaň. Nedovoľme, aby Valaštania vyšli na posmech.

Jana Petrásková

Novozvoleným poslancom a nielen im

V čase nežnej revolúcie sa mi dostala do rúk báseň, ktorá je aktuálna v každej dobe a v každej situácii. Vedie človeka cestou, na ktorej si môže zachovať jednu z najcennejších hodnôt, ľudskú dôstojnosť.

Čisté ruky

Keď príde tvojho pokušenia chvíľa,
že by si mohol priehršťami brať,
i keby tma ti každú stopu skryla,
ty musíš, brat môj, čisté ruky mať!

Len čistý človek robí čisté dielo,
len čistý všetko rieciť sa odváži,
len čistý svetu skladá účty smelo,
len za čistým je pravda na stráži.

Preto choď, brat môj, v plášti rozodranom,
maj viac mozoľov, menej peňazí,
ale buď slobodný, buď v sebe pánom,
a žiadna z temných síl ťa nezrazí.

Mária Rázusová Martáková

Novozvoleným želám veľa úspechov, odchádzajúcim, aby odovzdali svoje cenné skúsenosti novým a všetkým občanom Valaskej, aby boli spokojní so svojou voľbou a mohli sa s dôverou na svojich poslancov obracať.

M. Pacerová

Podakovanie a ospravedlnenie

Ďakujem všetkým, ktorí mi vo voľbách dali svoj hlas. Zároveň prosím o ospravedlnenie, že pre zdravotné komplikácie prenechám mandát mladšej generácii.

Viera Babčanová

POĎAKOVANIE VOLIČOM

Touto cestou ďakujem všetkým voličom, ktorí sa zúčastnili tohtoročných komunálnych volieb. Osobitne moje poďakovanie patrí vám, ktorí ste ma podporili svojím hlasom ako kandidáta za starostu obce, ako i kandidáta za poslanca do obecného zastupiteľstva. Ani táto vaša podpora mi však nepomohla získať mandát starostu obce ani mandát poslanca. Myslím si, že pre funkciu starostu obce som mal pripravený volebný program, ktorý je určite potrebné realizovať v nastávajúcom volebnom období. Verím, že túto načrtnutú cestu, si aspoň z časti osvoja a budú presadzovať niektorí novozvolení kandidáti za poslancov. Do ďalšieho obdobia vám prajem veľa úspechov, veľa správnych rozhodnutí v prospech obce Valaská.

Ing. Peter Bánik

ĎAKUJEM za Váš hlas a prejavenu dôveru.

Pre mňa je to veľký ZÁVÄZOK a zároveň aj povinnosť urobiť všetko, čo bude v mojich silách v prospech a rozvoj Valaskej a jej občanov.

PaedDr. Matúš Magera

A j k nám prišiel Mikuláš

Foto: Danka Králiková

KULTÚRNA JESEŇ

Už dvanásťkrát sme sa mohli potešiť vystúpeniami našich spevákov, hercov, hudobníkov...

Ponuka tohtoročnej kultúrnej jesene bola opäť pestrá, farebná, slnečná a teplá, taká ako v prírode. Hneď na začiatku nás dobre naladili chytľavé melódie z muzikálu Na skle maľované. Ľudové piesne v podaní cimbalovej hudby nás zohriali na duši. Nielen o jeseni bolo muzikálové predstavenie Slniečko sa kotúľa pre najmenších divákov. Doslova ako slniečka sa v ňom prezentovali žiaci ZUŠ pod režisérskou paličkou Ad'ky Škrvá-

ňovej podľa scenára Taničky Vilhanovej. Kultúrnu jeseň uzavrel koncert speváckych zborov Lipka a Mestského speváckeho zboru mesta Brezna. Kultúrny zážitok z každého predstavenia obohatila výstava Z histórie škôl našej obce.

Všetkým účinkujúcim ďakujeme. Teší nás, že väčšina z nich je z našej obce a najmä, že nám tu rastie mladá talentovaná generácia. Poďakovanie patrí všetkým, ktorí sa podieľali na príprave a organizácii tohtoročnej Kultúrnej jesene.

Š. Piliarová

Foto: Barbora Štrmeňová

Upozornenie pre vlastníkov bytov

Regionálne centrum združenia vlastníkov bytov upozorňuje vlastníkov bytov, že od 1.10.2014 je v platnosti novela zákona o vlastníctve bytov a nebytových priestorov. Zákon č. 205/2014 mení a dopĺňa zákon NR SR č. 182/1993 Z. z. V novele zákona sú dôležité zmeny, ktoré by si mali vlastníci bytov prečítať. K novele zákona budeme organizovať v mesiaci januári, alebo februári výklad zákona, ktorý by sme chceli uskutočniť v našej obci. Takto chceme zvýšiť právne povedomie vlastníkov bytov.

POĎAKOVANIE

Chcem sa poďakovať zástupcom Obecného úradu Valaská a členom výboru ZO SZPB pani Krupovej, pánovi Krupovi, Ing. Uhrinovi a pani Králikovej, ktorí ma dňa 23.9.2014 navštívili s blahoželaním a kvetinovým darom pri príležitosti mojich 90. narodenín. Zároveň chcem poďakovať pani Danke Králikovej za veľmi pekný článok a fotografiu v našich novinách. Veľmi ma to prekvapilo a potešilo. Pekne zhodnotila môj život a celkový obraz o mojej osobe, ako aj o mojich deťoch.

Zlatica Dianišková

Opatrovateľom

Ide čas vianočný a práve teraz by bolo vhodné, aby sme si spomenuli na opatrovateľov, ktorí zabezpečujú v našej obci klientom pomoc pri ich bolestiach a starostiach, podľa priznaných diagnóz. Osem opatrovateľov na pracovný pomer a štyri dohodárky opatrujú celkom 16 opatrovaných klientov. Všetci sú kvalifikovaní a ich práca je náročná. Citlivým a ľudským prístupom zmierňujú ťažké chvíle opatrovaných. Vysoko si vážime ich prácu, lebo niekedy ani rodina nemôže po odbornej stránke poskytnúť to, čo dokážu títo šikovní ľudia. Žiaľ skutočnosť je taká, že ich finančné ohodnotenie je „zaškatulkované“ a či opatrujú nevládneho, alebo ťažko-zdravotne postihnutého, tabuľke je to jedno. Naši opatrovatelia dokážu pre opatrovaných zabezpečiť aj také služby, za ktoré nie sú platení. Ale práve to je dôležité, že to nerobia len za odmenu, ale robia to pre dobrý pocit, že pomohli svojmu blížnemu. Doslova sa obetujú, nehľadia na pracovnú dobu a privetivostou donášajú opatrovaným kus svojho srdiečka. Správnou organizáciou práce napomáha referentka sociálnych vecí Obecného úradu Valaská pani Silvia Krupová, ktorá do rodín chodí a prispieva k dobrej spolupráci obce a opatrovaných rodín. Ja by som si dovoľila oceniť Vašu prácu len tým, že Vám poprajem v práci úspechy, v rodinnom živote spokojnosť, zdravie, lásku a šťastie. Preto Vám patria od nás všetkých slová „ĎAKUJEME ZA TO, ČO ROBÍTE“.

V našej obci je poskytovaná 8 opatrovatelkami opatrovateľská služba pre 16 klientov. Je to práca, ktorá vyžaduje citlivý, profesionálny a ľudský prístup ku každému zvlášť. Na základe žiadosti z rodín, kde potrebujú opatrovanie, obec zabezpečuje opatrovateľskú službu.

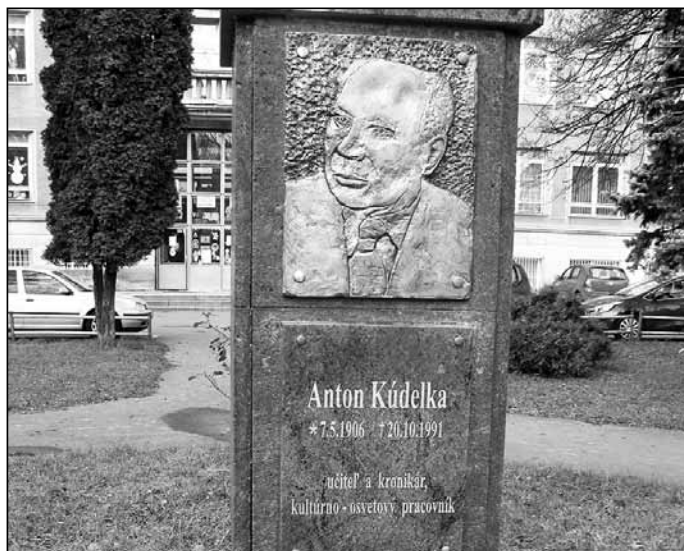
Blažena Pastírová

POĎAKOVANIE

Vážení pán starosta a pracovníci obecného úradu Valaská, sú chvíle či dni, ktoré zostávajú v pamäti človeka, lebo sú plné lásky, čara spomienok, majú svoje tajomstvá. Takýto deň sme prežili aj my, Lucia a Igor Kúdelkovci, keď vďační obyvatelia obce Valaská takýmto spôsobom si uctili a slávnostne odhalili pamätnú tabulu – reliéf na počesť nášho otca, ktorý miloval svojich rodákov a kus svojho srdca nechal medzi nimi. Ďakujeme, milí Valaštania, nikdy nezabudneme na tieto krásne chvíle.

Lucia a Igor

Vydarený športový a kultúrny rok

Cítim potrebu vyjadriť slová uznania na konci kalendárneho roku 2014 našim dychovkárom, spevokolu Lipka, učiteľkám našej materskej školy, základnej umeleckej školy, základnej školy, špeciálnej školy a všetkým, ktorí nám pripravovali v tomto roku krásne kultúrne podujatia. Osobitne ďakujem pani Danke Králikovej za profesionálnu organizáciu kultúrnych podujatí. To boli slová vďaky ale musím pripomenúť aj slová, ktoré by som ináč nepovedala. Ľudia kritizujú, že sa nič nerobí a keď sa organizujú akcie či športové, alebo kultúrne niekedy sa zamýšľam, či stála tá námaha pri organizovaní za to, lebo sála je poloprázdna. To isté platí aj pri športe. Tu chcem vyzdvihnúť prácu trénerov najmladších detí – pánov Paceru, Danku, Babčana a Vilhana. Ďakujem Vám Vaše deti, ktoré vediete. Tie sa Vám odmenia úsmevmi a spokojnosťou. Svedčí to o kultúrnosti kritizovať a nezúčastňovať sa ničoho? Zamyslime sa nad sebou, či robíme vždy to, čo by bolo treba, či kritizujeme pre dobro veci, alebo len preto, aby sme niečo povedali. Prajem všetkým športovcom a „kultúrnikom“ všetko dobré do budúcnosti, aby ich práca donášala radosť všetkým občanom Valaskej.

Blažena Pastírová

Začiatkom mesiaca sa uskutočnila vernisáž výstavy Iné svety.

Foto: Mgr. Magera

Zdanie klame

Uvediem príklad. Cez prázdniny som sa s vnučkami vybrala na prechádzku do materskej časti obce k jazierku s labuťami. Usadili sme sa na hornej časti jazierka a zistili sme, že jedno labutie mláďa chýba a rozmýšľali sme, čo sa asi s ním stalo. Prišli aj iní návštevníci a medzi nimi aj mladý muž a dievča so psom. Mladý muž mal účes, ktorý sa mne ako staršej ani nepáči, slečna mala niekoľko pearsingov, tak som iba zodvihla obočie a pomyslela som si svoje. Stalo sa však to, že mladý muž zrazu vliezol medzi mriežku a betónový okraj jazierka, kde bola malá labuť zakliesnená. Mláďa oslobodil a na konci kanála ju potom počkal a na rukách ju preniesol do jazierka. „Vidíš, baby, netreba robiť predčasné závery o nikom,“ povedala moja vnučka. Lebo nie to, čo máme na hlave, aj na sebe, ale to, čo máme v srdci, to platí.

Alžbeta Bullová

Uvidíme, či nás zima tento rok obdarí takouto krásnou perinou.

Týždeň boja proti drogám

Tretí novembrový týždeň sa v našej škole niesol popri školských povinnostiach v duchu aktivít, ktoré boli zamerané na prevenciu drogových závislostí, nezdravého stravovania a obezity. Pripravili a uskutočnili sme aktivity, ktoré sú motiváciou k zdravému

stve anorexie a bulímie, o dôležitosť pohybu, športových aktivít pre zdravie človeka. O zdravom stravovaní besedovali aj žiaci 5. ročníka s detskou lekárkou MUDr. Zuzanou Marčokovou, bývalou žiačkou našej školy. Vybraní žiaci druhého stupňa sa mohli stret-

životnému štýlu, k správne mu využitiu voľného času. Žiaci 7. a 9. ročníka besedovali s pani doktor- kou MUDr. Vrbánovou z Regionálneho ústavu národného zdravia o zdravom stravovaní, ako pred- chádzať obezite, o nebezpečen-

núť a porozprávať s pani Zelenčí- kovou, bývalou úspešnou sloven- skou reprezentantkou v atletike, ktorá žije vo Valaskej. Tejto téme sme sa venovali aj na hodinách výtvarnej výchovy, výchovy ume- ním, triednických hodinách, kde

žiaci pripravovali plagáty, koláže, kreslili, strihali, aby pripravili tú naj nástenku a vyhrali v súťaži o najkrajšiu nástenku na tému Zdravý život bez drogy. Najlepšie nástenky pripravili žiaci 6.B, 5.B, 5.A, 7.A triedy.

A aby sme len neteoretizovali, vybehli sme do telocvične, kde sa pod vedením pána učiteľa Mage- ru uskutočnil turnaj vo florbale, a pod vedením p. učiteľky Pace- rovej turnaj vo vybíjanej a p. učiteľky Pohorelcovej v basketbale. V turnaji vo vybíjanej si zmerali svoje sily žiaci 5., 6., a 7. ročníka. Víťazmi sa stali šiestaci. V bas-

ketbale triafali do koša ôsmaci a deviati. Úspešnejší boli žiaci 8. ročníka.

Poslednou aktivitou zameranou na prevenciu, bolo zapojenie sa do kampane červené stužky, ktorá je zameraná na boj proti AIDS. My sme sa do nej zapojili tým, že sme 1. decembra, keď si pripomíname svetový deň boja proti AIDS vytvorili na chodbe našej školy „živú“ červenú stužku. Do aktivity sa zapojilo 108 žiakov 2. stupňa, ktorí si v ten deň obliekli niečo červené/ pulóver, tričko, mikinu/.

text a foto: Mgr. Katarína Paprčková, koordinátor prevencie

VEZMI HOKEJKU, NIE DROGU

V rámci Európskeho týždňa boja proti drogám sa na Základnej škole Jaroslava Simana vo Valaskej uskutočnil **florbalový turnaj** žiakov druhého stupňa. Na tento turnaj sa prihlásili 4 družstvá chlapcov a 1 družstvo dievčat.

V základnej skupine hrali družstvá proti sebe počas 5 minút, keď bola remíza nasledovali nájazdy. Najúspešnejším mužstvom sa stali žiaci deviateho ročníka, ktorí vyhrali všetky zápasy. Na druhom mieste prekvapujúco (dravou hrou a veľkou snahou) skončili žiaci 6. ročníka a prvú trojku uzavrelo družstvo 8. ročníka, pričom dostali aj diplomy. Veľmi sympatický výkon a bojovnosť ukázali najmladší

žiaci druhého stupňa, čiže piatci. Zahanbiť sa nenechali ani dievčatá. Podarilo sa im raz zvíťaziť a raz remizovať.

Touto formou sa chcem poda-

kovať všetkým zúčastneným žiakom na turnaji, ako aj žiakom, ktorí prišli povzbudzovať a vytvorili tak príjemnú atmosféru.

Autor textu a fotografií: PaedDr. Matúš Mage- ra, vedúci florbalového krúžku

Beseda s atletickou legendou - pani Zelenčíkovou

Moja najkrajšia spomienka

Dňa 20.11. 2014 sme do našej školy pozvali pani **Zelenčíkovú** bývalú československú reprezentantku v 5- boji a neskôr v 7- boji,

ktorá býva v našej obci. Ako žiačka 8. ročníka začala s atletikou-behy na 300 m, neskôr sa dostala k 5-boju. Trénovala v B. Bystrici v Dukle. Precestovala mnoho krajín na medzinárodných podujatiach aj ME. Dokonca sa mala zúčastniť aj olympiády v Moskve, ale pre zlomeninu nohy nakoniec nemohla reprezentovať. Na otázku, aká je jej najkrajšia spomienka, povedala, že to bolo v roku 1993 vo Švédsku, kde mohla pocítiť, že ešte stále je dobrá a podáva po-

rovnateľné výkony aj s mladšími súperkami a získala striebornú medailu. Na záver nezabudla pani Zelenčíková podotknúť, aké je dôležité robiť nielen šport ale aj všetky veci v živote s láskou a radosťou. Bez toho to nejde. Žiakom doniesla ukázať mnoho fotografií zo svojej atletickej

minulosti, spolu s cennými medailami. Pre žiakov bola beseda veľmi podnetná a hlavne motivujúca.

Mgr. J. Pohorelcová

Kampaň "Červené stužky"

1. decembra sa pedagógovia a žiaci Špeciálnej základnej školy internátnej vo Valaskej po prvý krát zapojili do kampane s názvom "Červené stužky", ktorá sa koná každý rok 1.12. na Svetový deň boja proti AIDS. V rámci tohto projektu sa na našej škole uskutočnili zaujímavé aktivity na podporu boja proti AIDS. Na úvod aktivít si všetci žiaci a učitelia priplli červené stužky - medzinárodný symbol solidarity s ľuďmi nakazenými HIV alebo postihnutými chorobou AIDS. Potom sa už žiaci venovali jednotlivým aktivitám. Pre žiakov nižších ročníkov bola zorganizovaná prednáška o zdravom životnom štýle a o prevencii šírenia infekčných chorôb. Súčasťou prednášky bola prezentácia na túto tému, nasledoval rozhovor so žiakmi. Nakoniec si k tejto problematike vymaľovali obrázky.

Žiakom vyšších ročníkov bol v úvode aktivity prezentovaný film o AIDS, z ktorej sa dozvedeli príčiny tejto choroby, možnosti liečby, počet nakažených chorobou alebo infikovaných vírusom HIV u nás ale aj vo svete. Nasledovala diskusia, kde žiaci vyjadrovali svoje názory a postoje k tejto téme. Na záver žiaci vymaľovali obrázky s témou tohto ochorenia a zhotovili z nich náučnú nástenku.

Mgr. Nezbedová, koordinátor prevencie

Vyhlasujeme súťaž o veršovanú, či neveršovanú, prírodu, či srandu, spoza ulice, Novej Valaskej, či z Grantu.

S Ú Ť A Ž

www.nasavalaska.webnode.sk
vypisuje

literárno-výtvarno-fotografickú súťaž pre deti, mládež a dospelých

Vandrovali slová

1. Súťaž je žánrovo voľná. Okrem literárnych prác môžete poslať aj výtvarné práce, krajinky, či karikatúry a fotky s trefným komentárom.

2. Vekové kategórie nad 6 rokov neobmedzené

3. Téma by mala súvisieť s Valaskou, so životom vo Valaskej, osobami, tradíciami, udalosťami z histórie, z prítomnosti,...

4. Podmienky:
Rozsah jednotlivých literárnych prác by nemal presahovať max. 5 normovaných strán A4 o celkovom počte do 10 000 znakov pre jednu doposiaľ nepublikovanú prácu. Počet zaslaných prác je neobmedzený. Najlepšie by bolo, keby rozsah literárnych prác bol v rozsahu jednej normovanej A4, t.j. 1800 znakov s medzerami.
Príspevky posielajte v slovenskom jazyku, ktorý môžete ozvláštniť valaštianskym nárečím.
Výtvarné práce a fotky posielajte vo formáte .jpg vo veľkosti do 1,5 MB.

Súťažné príspevky treba poslať e-mailom na nasavalaska@azet.sk s popisom v predmete: Súťaž. Súťažiaci do e-mailu uvedú svoj vek, nick, názov práce a súhlas so zverejnením práce na nasavalaska.webnode.sk. Zaujímavé práce budú priebežne zverejňované na stránke nasavalaska.webnode.sk, kde za ne bude možnosť hlasovať. Víťazi budú potom kontaktovaní prostredníctvom e-mailu, aby im mohli byť odovzdané ceny.

nasavalaska.webnode.sk

Uzavierka súťaže je 28. 2. 2015 vrátane.

Záverné vyhodnotenie súťaže sa uskutoční v marci 2015.

Tešíme sa na vaše príspevky a podporu sponzorov pri ocenení prác.

Nasajte umeleckú náladu, tvorivosti sa medze nekladú!

grafický návrh plagátu: Lívia Magdová

Deň za dňom sa mína, a my sme sa ani nenazdali, že už máme za sebou prvé tri mesiace školského roka. Boli ťažké, ale zároveň radostné. Za tieto tri mesiace dokázali deti veľa. Zadaptovali sa na nové prostredie, zvykli si na pani učiteľky a tešia sa na každý deň v materskej škole. Uschli aj prvé slzičky, a to vďaka láskavému prístupu učiteliek, ktoré ich vysťakajú, povarujú, nahradia láskavú náruč maminky.

V mesiaci október sme uskutočnili v rámci mesiaca úcty k starším posedenie so starými rodičmi v spojení s krátkym kultúrnym vystúpením našich detí. Deti

v ktorom sa prirodzenou a nenásilnou formou rozvíja osobnosť dieťaťa. Ak Vám dieťa doma povie, že sa v materskej škole len hralo, verte, že je to pravda. Cez hru deti získavajú nové vedomosti, poznatky, nadväzujú kamarátske vzťahy, učia sa pravidlám v triede. Takúto ukážku práce učiteľky s deťmi mali možnosť vidieť nielen naše kolegyně z okolitých miest a obcí, ale aj naši rodičia a v neposlednom rade vzácni hostia z Bratislavy, z centra metodickéj pomoci digitalitácie materských škôl Edulab, ktorí v našej materskej škole vytvorili centrum excelentnosti. Možno

roven nás vyškolili a naučili nás programy využívať v praxi. Ukážka, ktorú uskutočnila pani učiteľka Kaliská je dôkazom toho, že naša materská škola právom nesie označenie EXCELENTNÁ. Presvedčila nás, že keď sa digitálne technológie využívajú v materskej škole ako podporný prostriedok rozvoja osobnosti dieťaťa, dá sa to jednoducho a nádherne, prostredníctvom hry. V ukážke sme mali možnosť vidieť, že digitálne technológie, ktoré využila vo výchovno – vzdelávacej činnosti, sú nápomocné pri objavovaní nového a neznámeho, pri detských bádateľských aktivitách, pri objavovaní nových pojmov, vzťahov,

znamovať s tradíciami a zvykmi nášho regiónu. Ako prvý prišiel Martin na bielom koni, za ním Katarína, Ondrej, Barbora a budú nasledovať Mikuláš, Lucia a túžobne očakávané Vianoce. Naše vianočné výrobky z dielne šikovných rúk našich detí a pani učiteliek, si budete môcť zakúpiť na vianočnej tržnici. Oslava blížiacich sa sviatkov bude zároveň aj oslavou krásneho 60.výročia vzniku našej MŠ. Pri tejto príležitosti Vás všetkých srdečne pozývame na vianočné vystúpenie, ktoré sa uskutoční 18.decembra v kultúrnom dome vo Valaskej.

Babčanová Iveta, riaditeľka MŠ

odovzdali starým rodičom kúsok svojho srdiečka z lásky v podobe básní, piesní, tancov, ale aj vlastnoručne vyrobeným darčekom.

V materskej škole uskutočňujeme denne edukačný proces, ktorého jadrom je hra. Od hry sa odvíja všetko, je východiskom pre kreovanie ďalších aktivít rozvíjajúcich deti vo všetkých rozvojových oblastiach. Hra je hlavnou aktivitou detí, je fenoménom,

si položíte otázku, aké centrum excelentnosti? Aktivita a činnosť našej materskej školy prekročili hranice nášho okresu už dávno. Poznajú a vážia si našu prácu aj v iných okresoch. A keďže máme v našej materskej škole najmodernejšie technológie, požiadali nás o spoluprácu pri overovaní edukačných programov, ktoré táto organizácia vyvinula pre deti predprimárneho vzdelávania. Zá-

procesov, ale aj javov. Deti sa hrali, ale zároveň aj učili. Prostredníctvom ukážky nám pani učiteľka odprezentovala, že aj nové a neznáme úlohy možno premeniť na pútavé objavovanie, ktoré deťom prináša radosť z poznávania.

V mesiaci november sme deti začali obo-

Základná umelecká škola v adventnom období

Aj v tomto krásnom predvianočnom období sa Základná umelecká škola chce zapojiť umením našich detí a pedagógov. Aj keď je táto doba mimoriadne uponáhľaná je určite na mieste sa trochu pozastaviť a zamyslieť sa, či je až tak nutné sa zaoberať vecami a činnosťami, ktoré aj tak nie sú v živote dôležité. Ale to si väčšina ľudí z nás uvedomí až keď je neskoro. Preto sa zastavme, zamyslime, a započúvame sa aj cez umenie našich detí, na svoj život a jeho smerovanie. Interpretácia našich detí je skutočným umením, pretože každé dieťa, chce svojou hrou alebo maľbou a tancom, len potešiť svojich rodičov, starých rodičov alebo známych a nič materiálne neočakáva, len láskavé slovo, pohladenie a šťastný úsmev poslucháča. A to je tým skutočným umením, rozdať kúsok seba a nič za to neočakávať.

To umenie detí, Vám milí obyvatelia Valaskej ponúkam v koncertoch, práve v tomto predvianočnom období. Dňa 4. 12 sme prijali pozvanie na spoluprácu s duchovnou hudbou ŽP, kde sa predstavil Detský zbor ZUŠ a ja sa teším, že deti zažili, ako je to spievať so sprievodom orchestra. Touto cestou sa chcem, poďakovať Občianskemu združeniu Pekný deň za to, že podporili našu školu financovaním oblečenia detského zboru. Rovnošatu tak budeme môcť využívať aj v našom budúcom účinkovaní. Nesmierne Vám ĎAKUJEME!

Od 8. 12 až do 21. 12 sa niektorí naši žiaci predstavia na podujatiach, na ktoré si nás prizvali členovia z Matice, z Jednoty dôchodcov, z Domu dô-

chodcov, a účinkovať budú aj pre škôlkarov z Hronca. Vianočné koncerty sa budú realizovať aj v našich elokovaných pracoviskách: v Podbrezovej dňa 15. 12 a v Predajnej 16. 12. o 16:00 hod. Naši najmenší žiaci z ročníkov 1 až 4 sa predstavia dňa 17. 12 o 16:30 v koncertnej sále ZUŠ Valaská – srdečne Vás pozývam.

Mimoriadne sa teším, že budeme spolupracovať s MŠ Valaská pri ich jubilejnom programe. Celé naše vianočné koncertovanie vyvrcholí dňa 21. 12 o 18:00 v KD Valaská. Tu sme si prizvali na spoluprácu my - operné trio La Gioia. Verím, že týmto koncertom potešíme niejedno srdiečko a že všetci spoločne sa zamyslíme nad hodnotami života.

Keď mám v tomto čísle Valašianskeho hlásnika možnosť predstaviť ZUŠ a dianie v nej, veľmi rada by som chcela pochváliť všetkých žiakov, na čele s pánom učiteľom Rastislavom Turňom, ktorí sa zaslúžili o zverejnenie našej školy do knihy rekordov. Vážim si ocenenie, ktoré získal výtvarný odbor, kde ustanovujúci rekord bol zaregistrovaný dňa 28. 10. 2014.

Som hrdá na všetkých menovaných a srdečne gratulujem.

Želám Vám pokojné a požehnané Vianoce, plné lásky a pochopenia a to nielen v tomto krásnom sviatku, ale po celý život.

Mgr. Adriána Škrváňová

riaditeľka ZUŠ Valaská

foto: Monika Senčková

STRETNUTIE S UMENÍM

Aj takto vzletne by sme mohli nazvať návštevu žiakov zo Školského internátu OUI Valaská v priestoroch Základnej umeleckej školy Valaská. Naším pôvodným zámerom bolo oboznámiť sa s jej priestormi a spoznať možnosti vzdelávania sa v tejto inštitúcii. Naš zámer svojím mimoriadne ústretovým a srdečným prístupom obohatila riaditeľka tejto školy p. Mgr. A. Škrváňová. Ochotne nás sprevádzala po všetkých priestoroch a umožnila nám navštíviť všetky učebne priamo počas vyučovacieho procesu. Mali sme možnosť zúčastniť sa a aj si zaspievať na hodine zborového spevu, rovnako aj všetci ostatní pedagógovia so svojimi žiakmi na krátku chvíľu prerušili svoje vyučovanie a ochotne nám v krátkych, improvizovaných „výstupeňoch“ ukázali svoje hudobné maj-

strovstvo. P. riaditeľka nám všetky ukážky doplnila rozprávaním o hudbe, hudobných nástrojoch, či organizácii a histórii školy. Nazreli sme aj do „zázračného výtvarného ateliéru“ p. učiteľa Mgr. R. Turňa, kde sme si prezreli práce žiakov, ale zároveň sme mali príležitosť vidieť ich aj priamo v procese tvorby. Táto návšteva bola pekným zážitkom nielen pre našich žiakov, ale aj pre nás, pedagógov. Ďakujeme p. riaditeľke aj všetkým pedagógom za nádherné, s umením prežité popoludnie. Želáme jej, aj všetkým kolegom veľa úspechov v práci, ako aj veľa dobrých, pre umenie zapálených žiakov, aby spoločnými silami mohli umením skrásňovať a spríjemňovať život nám ostatným.

Ďakujeme.

Ľ. K.

Advent v škole

nás usmievajú snehuliaci, čertíci, poskakujú vianočné vločky. Zimu si privolávame maľovaním zimnej krajiny a adventný čas si krátime koledami. Tento rok sa po prvýkrát chystáme aj na vianočné trhy, ktoré budú 19. decembra. A tak vyrábame množstvo darčiekov, ozdôb či vianočných pohľadníc, aby sme aj my prispeli k radostnej vianočnej atmosfére.

Mgr. Nezbedová

Jesenné impresie výtvarného odboru ZUŠ

O farebných listoch a slnečných dňoch

S príchodom prvých farebných listov na stromoch by sa možno mohlo zdať, že čas letných dní, naplnených spoločnými zážitkami, skončil. Táto jeseň nám ale dala šancu na pár pekných chvíľ z ktorých budeme ešte dlho čerpať tvorivú silu. Keďže už neboli také dlhé dni ako v lete a pre množstvo povinností nám ani čas nedovolil vybrať sa na ďalekú cestu za poznaním, naše výpravy boli skôr kratšie, no krásou toho, čo sme videli, nijako nezaostávali za našimi veľkými výpravami. Z prírodných krás by som určite spomenul Skalný masív „Kaľamárka“ či vodopád Bystré neďaleko Detvy. Obidve miesta napriek skrytosti hlboko v horách - a možno práve vďaka nej, vynikajú svojou pompéznosťou a čistotou. Príroda tu vďaka svojej pohnutej histórii plnej dramatických zvrátov zanechala doslova kroniku seba samej no v neposlednom rade aj nás ľudí. Či už to bol výbuch sopky pred 20 miliónov rokov, ktorý vytvoril tento rozprávkovo pôsobiaci kraj alebo z tohto pohľadu krátku dejiny ľudí, ktorí sem od praveku prichádzali hľadať priestor pre život, to všetko v nás zanechalo hlboký dojem.

Vo svete Duchovna

Čo sa týka diela ľudských rúk a tvorivého ducha určite musím spomenúť našu cestu do okolia Banskej Bystrice, kde sme navštívili viacero nádherných miest. V dedinách Poniky a Čerín sme navštívili dva gotické kostolíky plné nástenných malieb, svedčiacich o ume a duchovnosti našich predkov, v dedine Hronsek sme si pozreli drevený artikulárny kostol, ktorý nám pre zmenu rozpovedal prí-

beh o odhodlanosti staviteľov v neľahkých časoch a na záver dňa nás potešila návšteva v modernej kaplnke v Badínskom seminári. V novembrovom čase, keď si ľudia spomínajú na svojich blízkych, vybrali sme sa na krátku cestu po stopách našich veľikánov do Martina. Navštívili sme Slovenské národné múzeum a v podvečer tohto trochu už

chladného dňa, sme sa vybrali na Národný cintorín. Bol to týždeň po dušičkách, no tie miesta ešte stále svietili a hrali množstvom sviečok a kahancov venovaných ľuďom, ktorí žili pre Slovensko a nás - budúcich.

O ceste do budúcnosti a veľkej inšpirácii

Jedna z dôležitých ciest smerovala na konci novembra do Ružomberka, kde sme sa zúčastnili dňa otvorených dverí v Škole úžitkového výtvarníctva a kde sme rovnako navštívili Výtvarnú katedru na Katolíckej Univerzite. Ak píšem „dôležitých“, myslím to doslova. Na väčšine podujatí, ktoré s mojimi žiakmi realizujeme, spoznávame našu spoločnú minulosť. Tento výlet bol ale tým iný a pre mňa vzácný, že sme už nešli za poznaním dávnych udalostí, ale za objavením svojej vlastnej budúcnosti - za ukázaním ciest, ktorými sa naši žiaci môžu vybrať, a na ktorej môžu byť šťastní a čo je dôležité, vzácní a potrební svojmu okoliu a sve-

tu vôbec.

V ten deň sme sa ešte rozhodli navštíviť Galériu Ľudovíta Fullu, o ktorej som si myslel, že viem, čo v nej chcem žiakom ukázať. Ako sa občas stáva, človek niekedy dostane viac ako čakal. Okrem stálej expozície o živote a diele Ľ. Fullu je tu priestor, v ktorom prebiehajú tematické výstavy a my sme sa v jednej chvíli ocitli uprostred nesmierne pokojného sveta výtvarných diel a poézie. Bola to výstava „HOKA NO HAIKU“, na ktorej známi slovenskí autori výtvarného umenia a

autori literatúry ukázali majstrovstvo „Haiku“ poézie pochádzajúcej z Japonska, ktorá čerpá z krásy všednosti malých okamihov a vyzdvihuje všetko, to čo si oko bežného človeka nevšimne. Návšteva tejto výstavy bola pre nás zlomová, pretože nás inšpirovala k vlastnému výtvarno-poetickému projektu ...ale o tom neskôr.

Sme slovenským rekordom :

Tí, ktorí sledujú dianie v našom výtvarnom odbore si určite všimli, že okrem tvorby sú dôležitou súčasťou nášho sveta aj naše výpravy za poznaním. Zistil som, že z času na čas sa v médiách objavujú informácie o rekordoch z najrôznejších -viac či menej kuriózných oblastí.

Napadlo mi, že to, čo sa nám za ostatných sedem rokov podarilo tiež by mohlo byť v istom zmysle rekordné, a tak som všetky naše cesty spísal a na jeseň som podal nomináciu do Slovenskej knihy rekordov.

Ten náš rekord nie je síce ničím kurióznym a dokonca pôvodne ani rekordom byť nemal, no pre všetkých, ktorí sa pridali, to bola šanca zažiť niečo pekné.

Sme výtvarníci zo ZUŠ - Valaská a v roku 2008 sme sa rozhodli, že to leto prežijeme spoločne na cestách za kultúrou a poznáním. Tento rok bol v poradí už siedmym rokom našich ciest a ku dňu 28.10.2014, kedy sme tieto naše cesty úspešne zaregistrovali do Knihy slovenských rekordov, sme zorganizovali 137 podujatí, na cestách sme spolu strávili 171 dní a navštívili 240 zaujímavých miest, vrátane 101 hradov, zámkov a kaštieľov v ôsmych kraji-

tvom svojich odtlačkov dva takmer trojmetrové obrazy.

Z našich rúk do vašich duší...

Tvorba, či už výtvarná alebo akákoľvek iná, má význam, iba ak je obohatením nielen pre autorov, ale aj pre ich okolie. Noc v zuške bola veľkým zážitkom pre všetkých, ktorí sa jej zúčastnili, no ako vždy aj teraz bude jedným z výsledkov aj výstava, na ktorej sa aj návštevníci môžu na moment stať súčasťou atmosféry našich stretnutí.

Táto výstava, ktorú môžete vidieť v priestoroch foaje KD do konca januára, bude ale iná v tom, že bude mapovať aj iné naše podujatia s témou „Bodyart“, ktoré ste doposiaľ nevideli.

Druhým projektom, ktorý určite obohatí všetkých, ktorí sa dokážu na chvíľu stíšiť a snívať, je výstava, ktorú pripravujeme na február budúceho roku. Inšpirovaní výnimočnosťou spomínanej výstavy, ktorú sme na jeseň navštívili v Ružomberku, pre vás pripravujeme projekt „Haiku inak“, ktorý bude poetickou výpoveďou o našej ceste svetom výtvarného umenia ale aj hĺbkou nás samých...

Mgr. Rastislav Turňa

nách Európy.

Naše cesty ...my všetci, ktorí túžime vidieť a spoznávať, sme slovenským rekordom, a keďže je na svete ešte mnoho krásneho, ideme ďalej...

O noci plnej farieb

So zážitkom a spoznávaním súvisí aj naša už v poradí ôsma noc v Zuške.

Vždy je to čas, kedy sa zídeme a spolu strávime večer ...a dá sa naozaj povedať, noc plnú výtvarných hier, zážitkov a farieb. Tá tohoročná bola na tému „Bodyart a príbeh“.

Naše ruky, farebne dotvorené do podoby najrôznejších bytostí sa stali súčasťou ôsmich zaujímavých príbehov, naše prsty a dlane sa nám stali štetcom pri tvorbe zaujímavých obrazov, naše postavy prostriedkom na vytvorenie veľkoplošných kolážových portrétov a zlatým klincom programu bola veľká bodyartová etuda v ktorej tri naše najtalentovanejšie žiačky vytvorili prostredníc-

Srdce pre Jaroslava Simana

Už tradične v mesiacoch október a november sa žiaci našej školy na hodinách etickej a náboženskej výchovy zapájajú do projektu Detský čin roka, ktorý prebieha pod čestnou záštitou Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR.

Najskôr sa oboznamujeme s príbehmi, ktoré boli na Slovensku nominované do najužšieho výberu v 7. kategóriách: Záchrana života, Pomoc v rodine, Pomoc rovesníkom, Pomoc ľuďom, Pomoc prírode, Dobrý nápad, Malý veľký čin. Po oboznámení s príbehmi sa žiaci zapájajú do detskej poroty a pridelia hlas jednému skutku, ktorý považujú za najcennejší v každej zo 7 kategórií. Po ukončení hlasovania výsledky spočítame a zasielame na sčítanie do celoslovenskej poroty do Bratislavy.

Tieto príbehy sú veľkou inšpiráciou aj pre našich žiakov. Pre nás, učiteľov, je to zaujímavý spôsob ako motivovať deti k pozitívnym hodnotám, spôsob, ktorým je možné deťom cez príbehy iných detí pomôcť zorientovať sa v tom, čo je dobré a správne. Práve v týchto dňoch naše deti píšú svoje vlastné príbehy, svoje dobré skutky o tom, ako sa im darilo v roku 2014 pomáhať rodičom, starým rodičom, spolužiakom, kamarátom, ale i neznámym ľuďom, zvieratám a prírode. A keďže naša škola dostala nové meno po našom rodákovi Jaroslavovi Simanovi, ktorý bol výnimočným lekárom, človekom s veľkým srdcom, ktorý je pre nás veľkou motiváciou hľadať správne a dobré riešenia, vo viere, že dobro má zmysel a všetci ho potrebujeme, rozhodli sme sa vydať knihu dobrých skutkov našich žiakov **MALÝ VEĽKÝ ČIN 2014 s podtitulom Srdce pre Jaroslava Simana**.

Nasledujúce príbehy vám napovedia, že aj srdiečka našich detí bijú pre dobro, ochotu pomôcť, spolupatričnosť...

Jedno poobedie som šla s kamarátkou po jej sesternicu do materskej školy.

V ten deň veľmi pršalo. Cestou sme videli ležať pri lavičke starého pána s paličkou. Bol v bezvedomí. Išli sme sa pozrieť, čo sa mu stalo. Bol celý mokrý a zablatený. Snažili sme sa ho prebudiť. Po niekoľkých osloveniach sa prebral. Ale nebol schopný sa postaviť a horšie komunikoval. Pomohli sme mu posadiť sa na lavičku a skryli sme ho pod dáždnik. Po chvíľke mu znova prišlo zle, tak sme zavolali kamarátkinej mamine a ona zavola sanitku. Po chvíli tam prišla kamarátkina mama a prišla aj sanitka. Pána zobrali do nemocnice a boli sme radi, že sme mu pomohli. Záchranári nás pochválili.

Saša Adamská 8.A, Paťa Piliarová 8.A

Starká sa o nás stará, a ja si to veľmi vážim. Chceme, aby žila naveky, aj s celou mojou rodinou. Občas jej pomáham v záhrade, chovám môjho psa Astu, umývam riad, varím starkej a očkovi kávu, masírujem starkej nohy, keď sa okúpe a niekedy, keď chce vodu, tak jej ju donesiem.

Sandrika Málusová 5.B

Jedného dňa som prišiel ku starkej. Nebol som pri nej už vyše mesiaca, lebo som bol zaneprázdnený tréningami a večerným učením a na starkú neostával čas. Tak jedného dňa som sa k nej pobral. Keď som prišiel k nej, neuverili by ste, akú radosť jej spravila „obyčajná“ návšteva. Bola celá šťastná a hneď sa ma vypytovala, ako sa mám a mnoho ďalších otázok, na ktoré som nestíhal odpovedať. Hneď sa ma pýtala, či nie som hladný, že mi urobí niečo fajnšie na večeru. Spravil som jej veľkú radosť. Keď som jej povedal, že už musím ísť, ani ma nechcela pustiť. Povedal som jej, že prídem nabudúce a opäť spolu sa pobavíme.

Radoslav Čieľ 9.A

Keď s ocinom chodím na chatu, vždy zbierame odpadky. Vždy je ich v lese veľa, preto ich zbierame aj cestou naspäť. Takto to robíme vždy. Som rada, že aspoň málo môžem pomôcť prírode. So starkou najradšej pečiem koláče. Vždy, keď pečie koláče, tak jej pomáham piecť a pripraviť cestu. Rada starkej pomôžem aj pri vysávaní. Som rada, že starkej pomôžem aspoň takto.

Lucia Pohorelcová, 7.B

Ja pomáham starkému, ktorý skoro vôbec nevidí. Čítam mu časopisy, letáky, knihy. Pomáham mu s varením, keď je na chate, alebo mu nasekám drevo či zapálím oheň. Pomáham mu triediť platne a sťahujem mu dokumentárne filmy. Tiež pomáham bratovi, keď upratuje klieťku veveričkám. Pomáhal som mame a starkej pri ryľovaní záhrady. Vyplel som poličko a povybíral cibulu.

Matej Potančok 7.A

Mám starkú, ktorá má choré srdce a zvýšený alebo znížený tlak. Potrebuje byť stále v pohybe a dávať si pozor na stravu. Cez leto, keď som išla zo školy a nemala som tréning, tak som ju vždy išla navštíviť. Rozprávala som sa s ňou a chodila s ňou na prechádzky. Tak pomáham starkej pretože, keď nejde von, má zvýšený tlak a je jej zle.

Táňa Sivčáková, 8.B

Mám 2 sestry Nikolu a Sabínu. S otcom nebývame, mamina sa s ním rozviedla, keď som chodila ešte do škôlky... bol to alkoholik. Dodnes neprejavuje o nás záujem. Tento rok bol pre mňa najťažší zo všetkých. Dňa 1. 2. 2014 mi zomrela mamina na rakovinu krčka maternice a zároveň na zlyhanie obličiek... Rakovina trvala vyše roka, predtým ju trápili obličkové kamene. Celé dni sme pred maminou smrtou chodili na chemoterapie, rádioterapie, ožarovania... Bolo to pre nás veľmi ťažké. O domácnosť som sa starala prevažne ja s pomocou mojich sestier. Dodnes je to tak, že všetky domáce práce ako upratovanie, varenie, pranie sú na mne... Som rada, že si nás osvojila starká, lebo by sme ostali ako 3 siroty v domove, keďže otca sme nevideli. Na súde sa vyjadril, že o nás nemá záujem... Žijeme samé tri v našom byte, starká nám veľmi pomáha... Lenže je tu ďalší problém, starká máva vysoký tlak 200/100... Starký sa raz psychicky zrútil po maminkej smrti, váži 35 kg a nič nejde... Snažím sa im pomáhať, občas idem so starkým do nemocnice, keďže tam mám aj ja známosti... Som rada, že môžem pomáhať starým rodičom. O domácnosť sa musím starať naďalej, lebo najstaršia sestra je od rána do večera v robote a starí rodičia sú na tom so zdravotným stavom zle.

Bianka Ledecká, 9.C

Mám veľmi rada svoju prastarkú. Má 85 rokov. Už ju kadečo bolí. Keď sme pri starkej na Mazorníku, idem hneď k prastarkej. Vždy mám pre ňu nejaký darček. Prastarká je veľmi šťastná, keď som s ňou. Povedala mi, že ju hreje na srdci, keď za ňou prídem. Nie je to veľký čin, ale pre prastarku to znamená veľmi veľa. Keď ju objímam a porozprávam sa s ňou, ju to veľmi posilní.

Silvia Pohorelcová, 5.B

Spolu s mojimi kamarátmi sme zachránili život psíkovi. Našli sme ho na ulici a postarali sa oňho, spolu sme ho krmili. Každý deň bol s nami von. Bol to zlatý retríver. Až po dvoch týždňoch sa našla jeho majiteľka.

Oliver Vlček, 6.A

Moja starká si cez zimu zlomila nohu. Často sme k nej chodili a starali sa o ňu. Pomáhali sme jej chodiť po schodoch. Keď starký nestíhal variť, tak sme im nosili aj jedlo. Páčilo sa mi, keď sme sa o ňu starali. Starkej sa noha rýchlo zahojila a potom išla na operáciu. Tiež sme jej pomáhali. A ja so sestrou sme s ňou cvičili. Doma niekedy umyjem riad. Občas skúšam sestru biológiu. Skoro každý deň robím otcovi kávu. Na jeseň som pomáhala oberať jablká, kopat zemiaky a vyberať mrkvu.

Monika Štiaková 7.A

Minulý rok som objavila psí útulok Tuláčik v Brezne. Napadlo mi, že by som sa tam išla pozrieť. A aby som nešla sama, zobrala som aj svoju kamarátku Natáliu Štubňovú. Keď sme prvýkrát prišli do útulku, vítal nás silný brechot psíkov, ktorí už čakali, kým ich niekto vyvenčí. Zobrali sme si vodička som psíkmi a išli sme na prechádzku. Veľmi sa nám s nimi páčilo, tak sme tam chodili každý týždeň. Keď prichádzala zima, ktorá pre psíkov znamenala utrpenie napadlo mi, že by som zorganizovala na mojej škole zbierku starých diek, peľochov alebo rôzneho jedla pre psíkov. Znova som oslovila kamarátku Natáliu, ktorá mi s radosťou pomohla. Vybírali sme plnú škatuľu užitočných vecí, za ktoré nám boli v útulku veľmi vďační. Do tohto útulku chodím doteraz, pretože som si tam psíkov veľmi obľúbila a rada ich vyvenčím a pomôžem im.

Emma Kofírová, 8.B

Mamine pomáham vysávať, umývať riad, variť, nosiť jej nákupy z roboty. Starkej pomáham tak tiež riadiť a raz mi povedala, že som jej najlepšia vnučka a vždy som bola ochotná jej pomôcť. Pomáham aj mojej druhej starkej, napríklad povysávať izbu a popraviť posteľ. Pomáham aj mojej prastarkej s umývaním dlážky a niekedy aj s riadom. A nakoniec by som chcela spomenúť, že tiež pomáham mojej krstnej s malými bratrancami.

Lenka Medvedová 5.B

Tak a to je zopár príbehov, dobrých skutkov našich detí. Čo k tomu dodať? Len to, že mi je ľúto, že som nemohla napísať všetky. Ak budete mať záujem si ich prečítať, nech sa páči. Koncom januára nás môžete v našej škole navštíviť a nahliadnuť do knihy dobrých skutkov našich detí. Tešíme sa na Vás.

Mgr. Katarína Paprčková

Každé ročné obdobie má svoje klady i nedostatky. Nie je tomu inak ani v práci a živote našej najstaršej slovenskej kultúrnej ustanovizni Matici slovenskej. Aj cez všetky starosti, nedoriešené skutočnosti v oblasti práce a hnuťelného matičného majetku, aj cez všetko nie vždy objektívne medializovanie činnosti jej vedenia, matičiari Valaskej ale aj iných miestnych odborov svojou prácou a činnosťou pri zachovávaní kultúrneho a vzdelanostného dedičstva našich predkov zostávajú aj naďalej verní ideálom, odkazom a myšlienkam vzájomného spoluzitania.

Aj na záver tohto roku vyslovujem srdečnú vďaku všetkým kolektívnym členom i jednotlivcom za prácu, ktorú v prospech Matice slovenskej s láskou a oddane vykonávajú na poli šírenia vzdelanosti a zvyšovania kultúrnej i národnej identity.

V roku, ktorý odchádza sme za podpory, spolupráce a pochopenia vedenia OcÚ, vedenia škôl, vedenia kultúrneho strediska mohli krôčik ku krôčiku plniť naše poslanie. Chceli sme, čo sa nám aj podarilo, dokázať, že na MO MS vo Valaskej sa dá spoľahnúť, že zostávame verní tradíciám, tieto budeme zachovávať a odovzdávať nastávajúcej mladšej generácii. Počas celého roku 2014 sme sa aktívne zúčastňovali temer na všetkých podujatiach usporiadanými obcou, školami, OZ, hasičmi, JD a všetkými, ktorí prejavili ochotu spolupracovať a vytvárať tak jednotný celok, aby sa dobrá vec vydarila. Môžem s určitou istotou povedať, že každá dobrá akcia sa vydarila, ba prekonala očakávania. Sme toho názoru a skúsenosti to potvrdzujú, že nie zrada, nedôvera a osočovanie, ale nachádzanie si cesty k sebe, pomáhať si naučiť sa chápať jeden druhého priniesie ovocie všetkým matičiarom a veľkej rodine obyvateľov Valaskej. O toto sa snažili naši predkovia, toto nám vstúpili do mysle pedagógovia v školách, doma naši rodičia a múdri synovia slovenského národa. História to nie len prechádzka ružovou záhradou, je plná úspechov ale aj omylov, aby sa z nich mohlo vyjsť a nájsť cestu porozumenia.

Ako každý rok, aj v tomto od-

Opäť sa končí rok ...

chádzajúcom, sme sa snažili starať sa a dotvárať Pamätnú izbu v materskej časti obce, ktorú čoraz častejšie navštevujú žiaci našich škôl. Spevokol Lipka účinkuje na všetkých spoločenských a kultúrnych akciách doma i v susedných obciach, zúčastňuje sa prehliadok zborového spevu, ako napríklad v Modrom Kameni, kde za svoj výkon získal strieborné pásmo, čím sme sa zaradili medzi popredné zbory kraja. Nadviazali sme spoluprácu s Mužským speváckym zborom z Tisovca, Speváckym zborom mesta Brezna, s ktorým sme účinkovali na záver Valašianskej kultúrnej jesene 2014. Obidva zbory spievali samostatne, ale aj spoločne piesne národné, hymnické, ľudové pod dirigentským vedením prof. Pazúrika, J. Jenču a M. Škantárovej. Sme radi, že pod vedením novej riaditeľky ZUŠ Mgr. Škrváňovej bol založený 50 členný detský zbor, aby bol dôstojným nástupcom tým skôr narodeným spevákom. Pri príležitosti oslobodenia obce bola vedením obce, okresu MS a ZPB inštalovaná pri Lipke slovenskej štátnosti informačná tabuľa. Aj pri tejto príležitosti sa o dôstojný akt zaslúžil Spevokol Lipka a žiaci Základnej školy Jaroslava Simana. Pri Lipke štátnosti sme so žiakmi miestnych škôl a škôlky v spolupráci s hasičmi a OcÚ pri bohatom programe našich detí „pentľami“ ozdobili a postavili vysoký „máj“ v predvečer 1. mája, aby tento celý mesiac pripomínal okoloidúcim, že sme radostne, ako tomu bolo desiatky rokov predtým, začali novú jar, najkrajší mesiac v roku, mesiac lásky.

Potom už išla akcia za akciou. Striedali sa rôzne prednášky, besedy, návštevy PI, rôzne programy, výstavy v knižnici A.A. Baníka, vo Výstavnej miestnosti KD i v škole. Ani sme sa nenazdali a už sme kráčali v sprievode

s vedením obce na Lipovú osláviť jedno z najkrajších slovenských mien Jána. V čele sprievodu išli vo valašianskych krojoch oblečení dievčatá a chlapci s faklami. Aby toho nebolo málo, spolu s Jánmi naše detúrence oslavovali prá-

ve pri vatre, rôznych úsmevných súťažiach aj Deň otcov. O hlad sa nikto nemusel báť, pretože náš matičiar J. Badinka navaril výborný pravý poľovnícky guláš a pri ohníkoch sa opekali špekáčiky. Leto ubehlo ako voda a námestie ožilo v rámci sprievodnej akcie Valašianskej kultúrnej jesene 2014 súťažným pečením najlepšej harule / vo Valaskej túto pochúťku naši predkovia volali tóčna, pretože sa voľakedy dávno piekla v peciach/. Aj keď družstvo matičiarok Evky Hankovej, Janky Krbyľovej a Hedky Högerovej si nezískalo priazeň poroty, ochutnávači nimi pripravenú a ponúkanú tóčnu nazvali výbornou, pretože voňala domovom a bio majoránkou.

Súčastou Valašianskej kultúrnej jesene 2014 bola určite aj výstava fotografií z histórie škôl vo Valaskej, odhalenie pamätnej tabule dlhoročnému učiteľovi základnej školy Antonovi Kúdelkovi, ktorý bol aj kronikárom obce, navrhoval kultúrne programy, režíroval ochotnícke predstavenia a pričínal sa o zriadenie Pamätnej izby.

V októbri, po odsúhlasení ministerstvom školstva, za účasti rodinných príslušníkov, vedúcich činiteľov obce, okresu, kraja, ministerstva, okolitých škôl sa uskutočnil slávnostný akt pomenovania základnej školy menom nášho rodáka, čestného občana Valaskej, významného lekára, vynikajúceho hrudného chirurga svetového mena profesora MUDr. Jaroslava Simana, CSc.. Samotnému aktu tejto historickej udalosti v živote školy a obce, ako povedala riaditeľka školy Mgr. Vaníková, predchádzali besedy s deťmi a sestrou prof. Simana

v spomienkach na jeho detstvo vo Valaskej, na jeho život a prácu lekára, v očiach ktorého pacient vždy videl nádej, že po uzdravení bude viesť plnohodnotný život. Poukázala na spojenie slova výnimnosť s jeho osobou a vyslovila želanie, aby aj zo žiakov tejto školy vyrástli osobnosti, ktoré si bude ctíť rodina, škola, obec a ľudia po celom svete. Program, bol zostavený z jednej vyučovacej hodiny s námetom „výnimnosť“ veľmi úspešne moderovala zástupkyňa riaditeľky Mgr. Piliarová. Žiaci vo svojich vystúpeniach podali také výborné výkony, ktoré by s určitou istotou ocenili aj kvalifikovaní herci. Blahoželáme našej Základnej škole Jaroslava Simana ku všetkým dosiahnutým úspechom, žiakom a celému pedagogickému zboru, že tak uvážlivo a prezieravo vedie svojich zverencov po ceste vedy a poznania.

V decembri si slávnostným posedením uctíme jubilujúcich matičiarov, aby sme sa im poďakovali za prácu, ktorú v prospech matice odovzdávajú, zato, že v dobrom i tom horšom stoja pri nej a učia svoje deti milovať a ctíť si Slovensko a jeho národ.

Pomaly a isto sa k nám blížia najkrajšie sviatky roka, sviatky rodiny, sviatky narodenia Pána Vianoce. Stalo sa už tradíciou, že každý rok na Nám. 1. mája priblížime všetkým občanom a návštevníkom historické okamihy sviatkov, ponúkneme dary na znak vďaky, všetkým dáme do pozornosti, aké je vzácné, keď podáva ruku človek človeku, keď každý môže osobne popriať veselé Vianoce a Šťastný Nový rok.

Aj my, matičiari, ďakujeme všetkým, ktorí prispeli dobrým slovom k pokoju, zdraviu a úspechom našej vzácnej Matici slovenskej.

Všetkých pozývame dňa 19. decembra 2014 na vianočný program, ktorý pripravili žiaci našich škôl pod múdрым vedením pedagógov, DH, Spevokol Lipka, hasiči, OcÚ, sponzori a všetci, ktorí si ctia tradície našich predkov.

Každému občanovi želáme požehnané a láskavé Vianoce, do nového roka veľa zdravia a osobného šťastia.

S vďakou a úctou sa na všetkých
teší výbor MO MS

Prebudila som sa ráno okolo piatej. Všade bola ešte tma. Vonku svietili pouličné lampy, obloha bola jasná. Hviezdičky sa na oblohe trblietali a mesiac, pán noci, ktorý bol v splne, prešiel svoju nočnú púť a začal sa pomaly strácať nad Slavkovským štítom. Rozmýšľala som nad mojou plánovanou cestou na Chatu u Zeleného plesa. Bola som sama. Mám či nemám ísť? No veľmi som túžila opäť si obnoviť spomienky na krásu tohto miesta, pozrieť si veniec štítov, ktoré prudko padajú k jazeru a majestátné sa upínajú nad Zeleným plesom. Túžba zvíťazila.

Po raňajkách som sa pripravila. Obula si nové horské topánky, vzala si paličky- kamarátky, ktoré mi dávajú v horskom teréne pocit istoty, batoh s fľašou vody a niečo na zjedenie. Vyrážam z autobusovej zastávky T. Lomnica 8:10. Cieľom boli Biele vody a ďalej po žltej turistickej značke - smer Zelené pleso.

Počasie bolo krásne, teplé aj napriek tomu, že sa písal 8. október. Aby mi nebolo smutno, chcela som sa pripojiť k manželskému páru. Pozdravila som sa a požiadala ich o spoločnú cestu. No cítila som v nich neochotu, a tak som sa vybrala sama. Asi po hodine cesty ma dobiehali tri turis-

tky. Boli to tri Polky, ale neskôr som sa dozvedela, že sú zo Zakopaného. A tak sa moja cesta stala veselšou. Cesta rýchlo ubiehala.

Dolina obklopená stromami, zručiacim, horským, bielovodským potokom, objavili sa i vysokotatranské končiare - Jastrabia veža, Kežmarský štít, Baranie rohy a konečne aj vytúžený cieľ - Chata u Zeleného plesa. Bolo to radostné. V hĺbke srdca sa mi rozprestrel pokoj, ticho. Bolo

to niečo silné, krásne, úžasné. Život, ktorý je tu v horách bohatý, až sa oči radujú, lebo to, čo je vôkol, je až neuveriteľne krásne a silné. Uši, ktoré počujú ticho rušené šumom už jesenného lístia či tokom horského potoka, či nekonečnou čistou vodou narážajúcou na obrovské skaliská, vodou spievajúcou pieseň „Aká si mi krásna, ty rodná zem moja.“

A tak sedím na okraji plesa, dívam sa do jeho hĺbín, pozorujem končia-

re hôr, ktoré sa zrkadlia na hladine jazera. Umývam si tvár, aby sa aj ona osviežila a pocítila krásu, ktorá prechádzala mojou dušou a telom. Ďakujem, ďakujem. Fotím, aby som potom mohla spomínať. Moja cesta nekončí. Vďaka poľským turistkám pokračuje do neznáma, až tam kde som ešte nebola. Smer Bielovodské plesá, veľké trojrohé pleso. Teším sa, asi po 45 minútach cesty sme v cieľi. Je mi úžasne krásne, niečo nové, nový zážitok. Fotím, fotím. Tu sa naše cesty rozchádzajú. Rozlúčili sme sa v milom objatí a sľubom, že ich prídem navštíviť do Zakopaného. Moja cesta pokračuje po modrej značke smerom k Šalviomu prameňu na žltú značku. Som sama, dostávam sa medzi kosodrevinu a potom hustý nehostinný les plný vývrátov, popadaných stromov. Ticho! Moja myseľ sa zamestnáva myšlienkami na medvede. Je ich na tých horách hodne. Čo robiť, ak by som ho nečakane prekvapila? Byť hlučná, áno! A tak si celou cestou spievam. Je mi veselo. Konečne žltá značka, už sa stretávam aj s turistami a jeepom, ktorý som si stopla, a tak šťastne som sa dostala až na autobusovú zastávku Biele vody. Bol to skvelý deň.

Mgr. Oľga Trangošová

O VETERNEJ SMRŠTI, KTORÁ SA PREHNALA NAD SLOVENSKOM 19. NOVEMBRA 2004

Už je tomu 10 rokov, čo sa aj naším krajom, Nízkyimi Tatrami, prehнала veterná smršť. Od rána upozorňovali masmédiá na silný vietor - víchricu. Popoludní sme sa s rodinou vybrali na koncert dychovej hudby do Podbrezovej. Manžel sa pri jazde autom sťažoval na silný bočný vietor. V sále kultúrneho domu sme sa oddávali tónom hudby, kým vonku besnela víchrica. To, čo sa udialo, sme sa dozvedeli až po návrate domov, keď v správach hovorili o spúšti, ktorú po sebe zanechala veterná smršť. Lesy v Nízkych aj Vysokých Tatrách nevydržali náporu vetra, čím sa v priebehu niekoľkých hodín zmenil ráz krajiny na nepoznanie. Poniektorí milovníci prírody varovania ignorovali. Dostali príučku, na ktorú do konca života nezabudnú.

Náš syn sa v to popoludnie vychystal na Chopok. Poveternostná situácia sa zhoršovala, tak sa rozhodol ísť na chatu do Mlynnej doliny. Strhol sa taký silný vietor, že začali padať stromy. Chcel sa vrátiť domov cez Vagnár, no cesta už bola uzavretá, neprejazdná. Otočil starú škodovku a vracal sa cez Bystrú. Poniže Bystrej mu padol strom pred auto. Keď videl, že ďalší padá za ním, nebolo veľa času na rozmýšľanie. Pridal plyn, prešiel krajom cez konáre, ktoré mu vylámali lopatky na vrtuli chladenia. Podarilo sa mu prísť domov, do Valaskej, s jednou lopatkou na vrtuli. Po návrate mu na mobil volali o pomoc so žiadosťou o odvoz priateľa, ktorí sa ocitli v nezávideniahodnej situácii. Cesta späť

**Nasledovný príbeh hovorí o tom, ako si traja mladí ľudia prežili peko-
ked' sa ocitli v čase besnenia víchrice uprostred hôr.**

Jedna z partie, dajme jej meno Iveta, spomína:

„15-členná skupina mladých – od leta sme ťahali šnúru víkendových „mejdanov“. Objavili sme netradičnosť našich výletov a začali sme inklinovať k pobytom na horách, na horských chatách.

Na poslednej „chatovačke“ v lete 2004 sme si ďalší termín nedohodli. Prišlo to v novembri (2004) akosi spontánne na základe našich pocitov, že si už navzájom dosť dlho chýbame. Ten týždeň sme si každý v práci vybavovali voľno. Niekomu sa dalo ísť skôr, iným len cez víkend. Moje kolegyně v úrade prehodili zopár slov na tému, že nebude ktovieaké počasie. To som ešte netušila, že ma naozaj varujú, pretože aj všetky médiá upozorňovali ľudí na silný vietor.

Nášmu plánovanému pobytu na chate predchádzal poriadny nákup proviantu a všetkého potrebného. Najmladší z partie, študenti Miro a Majo, ktorí vo všedný piatok nemali vlastne žiadne povinnosti, sa vybrali pešo z Mýta pod Ďumbierom hore Mlynňnou dolinou. Títo dvaja vynesli na poľovnícku chatu podstatnú časť našich zásob. Dorazili na miesto už predpoludním, nachystali dreva a zakúrili. Druhá skupina v zložení ja, Ivan a Bertík, si pobalila všetky ostatné potrebné veci. Odchod sme mali naplánovaný okolo 15.00 spred Ivanovej garáže. Znenazdajky sa zamračilo a začal viať silnejší vietor. V tom čase na Štiavničke – sídlisku zatepľovali činžiak. Ani by sme si silu vetra v tom zhone neuvedomili, keby okoloidúci ľudia nezačali panikáriť z trasúceho sa a hrkotajúceho stavebného lešenia. Ešte ani vtedy nám nedošlo, že situácia je vážna. Dnes už nebolý sused nás presviedčal o tom, že by sme mali výlet odložiť. Stále opakoval: „Nechodte! Kdeže chcete ísť v ta-

kom nečase!“ My na to: „Ujčok, veď nedramatizuj!“ On odvetil: „Veď vy budete vedieť, kde Boh býva!“

Nedbali sme na varovné reči a nasadli sme do Peťovej červenej škodovky. Prefrčali sme sychravým veterným Mýtom a Mlynnou dolinou. Na konci asfaltovej cesty nás šofér Peťo vysadil a ponáhlal sa po ďalšiu skupinu. Ocitol sme sa na horskom chodníku, ktorý z oboch strán lemovali strmé svahy so smrekovým a bukovým porastom. Vietor silnel a staré stromy začali praskať. Navzdory tomu sme plní odvahy kráčali chodníkom ďalej. Čakalo nás ešte zhruba 45 minút pešej chôdze. Ja som svojou intuíciou vycítila, že to už nie je všetko s kostolným riadom. Auto bolo preč

a my skoro v 2/3 cesty. Ešte sme telefonovali, čo je s tretou skupinou našej výpravy. Nastali vraj rodinné hádky. Nechcela ich pustiť babka, pre istotu sa pohádala celá rodina. Moji spoločníci ma neustále kritizovali za slová, že to máme otočiť späť. Vytrvalo kráčali, ja v ich závese, keď zrazu vietor zosilnel a obloha stmavla od zlovestne vyzerajúcich mračien. Vtedy už aj moji „partiči“ začali mať strach. Víchor sprevádzal mrznúci ľadový dážď, ktorý nám bičoval tvár. Ako sme postupovali do vyššej nadmorskej výšky, svoju moc nám predviedla snehová víchrica. Hrozivé praskanie storočných stromov a my traja blúdiaci sme začali byť strachom posadnutí. Intenzita vetra začala byť neznesiteľná a pravidelný chrapot stromov nás vydesil tak, že som začala volať Horskú záchrannú službu s prosbou o vrtuľník, neuvedomiac si, že v takýchto podmienkach je to nemožné. Signál vypadol a zostali sme bezradní a bezmocní. Ku chlapcom čakajúcim na chate sa už tiež nedalo dovoliť. Človek uprostred prírodného živlu - katastrofy, mobil bez signálu, žiadne riešenie. Utekali sme naspäť dolu horskou cestou. Z náprotivného strmého svahu s ohlušujúcim chrapotom padali staré stromy. Pre strach a hrôzu som to ani neregistrovala, v tej chvíli mi myslou prebehlo všetko. Zrazu ma Ivan a Bertík schytili a usmernili do úkrytu asi pod dvojmetrový previs skaly. Zadychčaní a premočení sme odolávali vetru, ktorý v nárazoch dosahoval rýchlosť okolo 185 km./zistené neskôr/ Len teraz sme stihli pohliadnuť na spúšť, ktorá sa nám vynorila pred očami. Z náprotivného strmého svahu vyvracalo ihličnany aj listnáče, niektoré s koreňmi, iné sila víchrice akoby odťala nad zemou – tie ležali v smere vetra. Ktoré sa neudržali na šikmom svahu, rútili sa dolu do potoka, pomedzi to ešte buchot a rachot padajúcich balvanov, čo padali spod vytrhnutých koreňov stromov. Chlapci síce vystrašení, ma utešovali, že skala, kde sme ukrytí je pod svahom mladšieho bukového porastu. (Ten bol na naše šťastie väčšinou ušetrený.) Keď víchor pritvrdil, začala ma chytať panika. Mojih spoločníkov napadlo utmiť moje zmysly vínom. Pila som, aby som tak nevnímala, lebo to, čo sme počuli a videli, bola hrôza, na ktorú sa nedá zabudnúť. Predstavte si, aký lomož a chrapot narobí v hore jeden strom, keď ho zotrú drevorubači a tu padla razom celá hora, a to ešte nehovorím o vedľajšej Pošovej doline. Tam padali stromy z oboch strán a zakliesnili sa do seba. Keby sme boli išli tadiaľ, už by nám nič nepomohlo.

Intenzita vetra bola ako pri pôrodných bolestiach. Raz utíchol, potom znova pridala na sile. Pri slabších nárazoch vetra sme sa rozhodli zbehnúť dolu, do Mlynnnej doliny. Už som vnímala len Ivanove pokyny, kedy utekať a kedy zastáť. Zotmelo sa a kamarát Bertík sa nám stratil z dohľadu. Vtom sme blízko za sebou počuli padať obrovský strom. Popri ceste tiekol potok, cez ktorý bol mostík z drevených brvien. Ivan ma sotil do studenej vody potoka, že sa pod tým mostíkom ukryjeme. Šmyklivé skaly, prudká, bystrá voda, jedno pokľznutie a moja ruka zostala ako meravá. Nestihla som si uvedomiť, čo sa vlastne stalo, lebo práve vtedy skočil k nám Bertík. V tej istej sekunde uderila na mostík rana ako z dela. Podtlak padajúceho masívneho ihličnanu nás skoro vymrštil z nášho úkrytu. Statočne sme to ustáli po kolená v ľadovej horskej vode, kým vietor znovu neutíchol. Mokri a skrehnutí sme bežali po asfaltovej horskej ceste Mlynnnej doliny. Natrafili sme na opustenú murovanú horáreň. Vyzerala, že bola už dávno neobývaná. Čes odtrhnuté latky sme sa dostali najprv do kólne. Bertík vylomil dvere na horárni, ktorá sa stala našim úkrytom, pred znova silnejúcim vetrom. Aj keď to vonku ešte dunelo padajúcimi stromami, vedela som, že už je dobre. Pamätám si, ako chlapci zložili z pánov vnútorné dvere a uložili ma na ne, lebo tam nebolo žiadneho nábytku. Podarilo sa nám zavolať domov. Moja sestra s batohom suchého šatstva a zdravotníckeho materiálu sa vybrala na záchrannú akciu. Podarilo sa jej

nahovoriť známeho s autom napriek tomu, že všetky médiá hlásili o veternej katastrofe a o neprejazdných cestách pre popadané stromy. Šofér zobral so sebou motorovú pílu, ktorú použil na ceste pred Bystrou, kde sprejzadnil vozovku mladej rodine, uviaznutej v aute, medzi stromami. Na konci obce Mýto pod Ďumbierom, pred odbočkou do Mlynnnej doliny, našich záchranárov zastavila policajná hliadka. Odstavili auto a napriek varovaniu sa pobrali za nami pešo. Cestu im sťažovali spadnuté stromy, ktoré museli preliezť, no nakoniec o 21. hodine dorazili k starej horárni, ktorú sme my traja „trosečníci“ okupovali. Priniesli nám suché oblečenie a sestra mi ošetrila zranenú ruku. Na

spiatočnej ceste k autu víchrica strácala silu a cez rýchlo valiace sa čierne mračná som občas v svite mesiaca zazrela spúšť, čo narobila v chatovej oblasti Mlynná. Postŕhané strechy chat, na niektorých spadnuté stromy, vyvalené stĺpy elektrického vedenia, vodiče, káble po zemi. Aj tu sme museli dbať na bezpečnosť. S trpnucou a opúchajúcou rukou ma dopravili do nemocnice na pohotovosť. Cestou cez Valaskú sa nám naskytl nezvyčajný pohľad. Medzi rodinnými domami horelo hospodárske stavisko.

Na druhý deň ráno. Ruka v sadre. Pri sledovaní reportáží v televízii o veternej kalamite a napáchaných škodách v Nízkych a Vysokých Tatrách mi začalo dochádzať, že pri nás stáli všetci svätí, keď sme tú hrôzu prežili, nachádzajúc sa v ohnisku diania.

V práci som sa nevyhla poznámkam mojih starších kolegýň. „Treba si kúpiť rádio. Treba sledovať predpoveď počasia a veriť vyhláseným výstrahám.“

My, vtedy 18 - 20 roční sme si ani nepomysleli, že to môže byť také vážne, ale život nás naučil.“

Zopár viet o spomínanom požiari

Určite mnohí Valaštania ukrytí v teple svojich domovov ani nevedeli, čo sa udialo v ten osudný deň. Akoby nestačili škody napáchané víchricou. V dedine, v spoločnom dvore, kde sú domy a hospodárske budovy postavené blízko seba, vypukol požiar. Keď som sa vo večerných hodinách vrátila s rodinou z koncertu, dul ešte silný vietor. V susednom dvore nebolo vidieť ani znamenia o požiari. Okolo 22. hodiny som cez

presklené dvere podkrovia zazrela žiaru. Vykrikla som: „Horíme!“ Manžel vybehol na poschodie a zakríčal, že to horí maštal, vo vedľajšom dvore. Drevená stavba vzbĺkla ako fakla. Vraj od vysypaného popola, ktorý rozfúkal vietor. Bola to taká vážna situácia, že len tí, čo ju

zažili a videli vedia posúdiť. Mimoriadne rýchly a obetavý zásah našich tridsiatich dobrovoľných hasičov a taktiež ďalších dvoch hasičských posádok z Brezna dokázal v maximálne sťažených podmienkach požiar zlikvidovať. Štyri hasičské autá a sedem prúdov hadíc napojených na hydranty polievali okolité domy, hospodárske stavby a „šichtúne“ dreva, aby sa požiar nerozšíril. Od žiaru ohňa sa na domoch v okolí deformovali plastové okná a žalúzie. Sklá boli rozpálené ako platne na sporáku. Sadze lietali v okruhu 500 m od ohniska požiaru. Jediné šťastie v nešťastí bolo, že v tom čase víchrica už nemala tú silu, ako v predvečerných hodinách a zásah hasičov bol mimoriadne rýchly a profesionálny. Narobili sa chlapci. Poniectori, ktorí si neobliekli špeciálny odev, skončili celí premočení. Z minulosti vieme, že vo Valaskej pri požiaroch vyhorel celý rad domov v časti zvanej „Dedina“, kedysi vyhorela aj horná časť, zvaná „Ulica“.

Aj touto cestou by som chcela poďakovať všetkým hasičom, ktorí mnohokrát s ohrozením svojho života a zdravia chránia nás, ostatných občanov a naše majetky pred ohňom a inými živlami, za každého počasia a v ktorúkoľvek hodinu.

zapisala Mária Luptáková
Autor fotografií: Milan Dolňan

VITAME VAS

DIEŤA

Ten večný zázrak prírody, zázrak života. Prichádza na svet a rozdáva šťastie a lásku. Malá drobná bytosť s obrovskou mocou, ktorá lásku nielen rozdáva, ale ju aj prebúda, upevňuje a rozvíja.

Narodili sa:

23.10.2014 – Michaela

Baranová

28.10.2014 – Eva Poliaková

Človečik kričí. „Aj, hľa, svetlo sveta!“

Na nebi Boh mu zažal hviezdiku. Neha a krása. Madona a dieťa. Aj zázrak skrytý v prvom hlasnom výkriku.

Pršteky kreslia krivky mliečnej dráhy, ústocská našli pevný bod. Všetci sme boli bezbranní a nahí a vždy nám ide iba o život.

JUBILANTI

Všetkým jubilantom krásne narodeniny

Ako kvapka rosy na pohári vína, trblieta sa dnešok, nálada je iná, slávnostnejšia, kvetmi rozvoniava, k tomu znejú prania šťastia, lásky a zdravia.

V mesiaci november a december blahoželáme:

Terézia Fajnerová, 80
Mgr. Ivan Petrovič, 80
Štefan Zelenčík, 80
Alžbeta Švantnerová, 75
Ivan Budaj, 75
Milan Vetrák, 75
Mária Švantnerová, 75
Štefan Pitoňák, 75
Jozef Strnádík, 75
Štefan Hanzen, 75
Alžbeta Hudyová, 75
Milan Kúdelka, 75
Ján Havrila, 75
Mária Mojžišová, 70
Emília Podhájska, 70
Dušan Pipich, 70
Mikuláš Benko, 70
Renáta Halušková, 70
Tibor Baláž, 70
Katarína Kúdelková, 70
Anna Siládiová, 70
Anna Haviarová, 70

Čas vie byť záhadne láskavý
pretože nám vracia to,
čo sme stratili.
Cez múdrosť a spomienky.

Milí oslávenci, všetkým vám prajeme, aby sa vám darilo.
K tomu želáme pevné zdravie, príjemnú rodinnú pohodu, veľa radosti, šťastia a spokojnosti.

SPOMIENKY

Nečakane si odišla z nášho života, my ostali sme sami, no navždy budeš v srdciach tých, ktorí Ťa milovali.

Už Ťi nepodáme ruku, nepovie-me vinš, len ticho k hrobu s kvetmi a sviečkou môžeme prísť.

Dňa 23. novembra uplynulo 10 rokov, kedy nás navždy opustila

naša mama, stará mama

Anna Viera Zelenčíková.

S láskou a úctou spomínajú dcéry Marcela a Eva s rodinami.

Utíchlo srdce, utíchol hlas, mal si rád život a všetkých nás.

Hoci si odišiel a niet ťa medzi nami, v našich srdciach zostaneš stále s nami.

Dňa 4. decembra si pripomenieme smutné druhé výročie, ako nás navždy opustil náš drahý otec, starý a prastarý otec

Ján Holko.

S láskou a úctou spomínajú synovia a dcéra s rodinami a ostatná rodina.

Kto ste ho poznali, venujte mu tichú spomienku.

Osud je veľmi krutý, nevráti, čo raz vzal.

Zostanú iba spomienky a v srdci veľký žiaľ.

S hlbokým zármutkom v srdci si pripomíname, že 15. januára uplynulo 10 bolestných rokov, odkedy nás vo veku 53 rokov navždy opustil náš milovaný manžel, otec a starý otec

Ondrej Blahút.

Spomíname s láskou a úctou. Verím, že všetci, ktorí ste ho poznali, venujete mu tichú spomienku.

Za Jozefom Slivkom

Život je jediná vec, ktorú máme na doživotie.

A keď už žijeme, hľadme aby sme žili. Lebo za radosť zo života aj tak zaplatíme zármutkom.

ROZLÚČILI SME SA

Ing. Ľubomír Krupa

Prichádzajú rôčky vyššieho veku, človeka sem-tam niečo zabolí. Skôr by sme na to nedbali, ale od istého času nám to pripomenie, že roky mladosti, pevného zdravia, sily a smelých činov sú už za nami. Túžime po tom, aby po nás zostal čistý stôl, v rodine láska, pokoj, pohoda aj po našom odchode. V duchu odpúšťame, čo sme ako ťarchu v sebe nosili a túžime po odpustení, ak sme niekoho nechtiac ranili.

Pán Ľubomír Krupa sa narodil 08.04.1934 rodičom Márii a Jozefovi Krupovcom. Po skončení ZŠ pokračoval v štúdiu na gymnáziu v Brezne a neskôr sa svojou húževnatosťou dopracoval k štúdiu na Strojníckej fakulte Technickej vysokej školy v Košiciach. Do práce nastúpil na technické oddelenie v Piesku a v roku 1966 dostal pracovnú ponuku na generálnom riaditeľstve Závodu ťažkého strojárstva v Považskej Bystrici. Od roku 1990 bol riaditeľom projektov

organizácie Závodov ťažkého strojárstva v Banskej Bystrici. Práca pre neho predstavovala podstatnú náplň svojho času, ale venoval sa aj svojim záľubám. Vyšliapl nejeđen chodník po našich horách. Bol členom Urbárskej spoločnosti vo Valaskej a neskôr aj jej predsedom. Dňa 20.04.1959 uzavrel manželstvo s Oľgou Slivkovou, z ktorého sa im narodili tri deti Mária, Michal a Ľubomír. Päťdesiat krásnych spoločných rokov prežili spolu so svojou manželkou. Životné putovanie skončilo 22.10.2014 vo veku 80 rokov.

Hoci si odišiel a niet Ťa už medzi nami, v našich srdciach zostaneš navždy s nami. Tam v raji nebeskom pokoj večný maj, buď naším anjelom, na zemi nás stráž.

Dňa 23. novembra uplynulo pätnásť rokov odvtedy, kedy nás navždy opustil náš syn, brat, švagor a ujo

Ladislav Firča.

Spomína mama, otec, brat Jaroslav a sestra Blanka s rodinami.

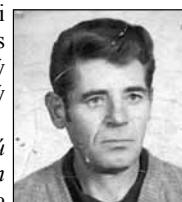

Bolestou unavený tiško si zaspal, zanechal si všetkých, ktorých si mal rád. Spi sladko, snívaj svoj večný sen, v spomienkach sme pri tebe každý deň.

Dňa 18. decembra 2014 sme si pripomenuli 10 rokov, kedy nás navždy opustil náš milovaný manžel, otec, starý a prastarý otec

Pavel Koncz.

S úctou a láskou spomínajú manželka, synovia Pavel, Milan a Peter s rodinami. Kto ste ho poznali, venujte mu tichú spo-

Dňa 7. decembra 2014 sme si pripomenuli piate výročie úmrtia nášho milovaného manžela, otca a starého otca

Ladislava Mataja.

S láskou a úctou spomínajú manželka, deti a vnúčatá.

Zhasli oči, ktoré sme radi mali, pracovité ruky, ktoré nám vždy s láskou pomáhali. Ďakujeme za všetko, aj keď nie si medzi nami, v našich srdciach ostávaš stále s nami.

Dňa 24.12.2014 si pripomenieme nedožitú 90. narodeniny nášho milovaného otca, starého a prastarého otca

Františka Šantrocha.

S láskou a úctou spomínajú dcéry Hana, Lidka, vnuci Fero s Marianou, Maňo s Terkou, Peťo s Ingou a pravnuci Jakub, Maťo, Daniel a Tomáš. Kto ste ho poznali, venujte mu, prosím, tichú spomienku.

Pavel Kúdelka

Na okamih zastali ručičky na hodinách... na okamih zastal čas.... To krutý osud zasiahol do života rodiny a ich srdcia uprostred zimy zovrel chladivý mráz. Už spoznal tajomstvo smrti a odovzdal sa do rúk večnosti, ktorá nepozná ľudský nepokoj. V nej neplyní čas a nerodí sa hnev ani strach.

Do knihy narodení v obci Podbrezová 14. novembra 1951 vpísali meno Pavel Kúdelka. Narodil sa do rodiny Zlatice a Miloša Kúdelkových. V odbore hutník – oceliar odpracoval krásnych 20 rokov. Najkrajším obdobím, ktoré bolo naplnené láskou, bol pre neho rok 1973, kedy uzavrel manželstvo s Alžbetou Locziovou. Z ich vzťahu sa im narodili tri dcéry Erika, Andrea a Martina. Do starobného dôchodku odišiel ako 58 ročný. Jeho kniha života sa dopísala 16. októbra 2014.

Slavomír Bartoň

Skončila sa jedna ľudská cesta. Na mieste, ktoré bolo vydláždené rokmi obetavej práce pre ľudí, sa zrazu objavil neprekonateľný strach. Nezostalo, nezvýšilo síl na jeho zdolanie. Zostali ste vy najbližší. Každý deň budete oživovať spomienky, uchovávať to milé a pekné, čo robí rodinu rodinou. Všetci budete nosiť vo svojich vreckách pomyslené kamienky z jeho cesty životom, kamienky ľudskosti a múdrosti ktoré nezištne rozdával.

V Novom Meste na Morave sa 23. augusta 1940 narodil ako jediný syn rodičom Jozefovi a Františke Bartoňovým Slavomír Bartoň. Tam prežil celé detstvo, mladosť a v podstate polovicu svojho života. Založil si tam aj rodinu a narodili sa mu dve dcéry Irenka a Hanka. Pracoval v Žďari nad Sázavou vo firme ŽDAS ako montér. Neskôr pracoval na montáži technolo-

gických zariadení v podniku Železiarne Podbrezová. Tu sa zoznámil s vdovou Margitou Vagaskou, s ktorou ostal žiť vo Valaskej v spoločnej domácnosti aj s jej deťmi Jankou, Gabikou, Katarínou a Ľubošom. Po spoločnom a pokojnom spolunažívaní spečatili manželský sľub dňa 19. apríla 1996. Rád sa prechádzal po okolitej krásnej prírode, venoval sa záhradke a všetkým domácim prácam. Po krátkej nevyliciteľnej chorobe vydýchol naposledy 27. novembra 2014.

Júlia Albertyová

V živote každého človeka príde chvíľa, keď láska zasvieti do jeho dní a vtedy pochopí, že ten, kto lásku dokáže dávať, môže byť milovaný. Pochopí, že bez lásky niet radosti, ani šťastia, ani chuti žiť. Žijeme, aby sme sa učili láske. Ľúbime, aby sme sa učili žiť. Nič viac nám netreba. Žiť pre druhých je krásne, kto

takto žije, toho čaká šťastie.

Pani Albertyová sa narodila 25. augusta 1935 v Pohronskej Polhore rodičom Veverkovým ako najmladšie dieťa. Mala sedem súrodencov. V roku 1952 uzavrela manželstvo s Tiborom Albertym a spolu mali 5 krásnych detí: Mariku, Milana, Ľubomíra, Tibora a Elišku. Po 16 rokoch spoločného života odišiel manžel do cudziny. Od mlada mala ťažký život, o deti sa musela starať sama, pomáhať im a byť im nielen dobrou mamou, ale aj otcom. Pracovala ako čašníčka na Michalovej. Popri všetkej práci a povinnostiach si našla chvíle aj pre seba. Rada pracovala v záhradke. Bola veľmi spoločenská a obľúbená aj medzi susedmi. Do Valaskej sa prisťahovala v roku 2007 z obce Bystrá. Keď nastali zdravotné problémy, nablízku jej bol vnuk Matej. Dňa 12. novembra 2014 dotieklo jej obetavé srdce.

Cezpoľný beh - Majstrovstvá SR v Starej Ľubovni

Naše dievčatá (J. Graňáková, M. Wagnerová a L. Šuchová) sa z okresného kola v cezpoľnom behu prebojovali z 1. miesta na Krajské kolo do Žiaru n./Hronom, kde sa taktiež umiestnili na 1. mieste. To im zaručilo postup na Majstrovstvá Slovenska do Starej Ľubovne, ktoré sa konali 23. 10. 2014. Práve v ten deň bolo najhoršie počasie, aké sme si vôbec mohli priať. Dážď, zima, blato. Aj napriek tomu všetci súťažiaci v jednotlivých kategóriách bojovali zo všetkých síl. Dievčatá nakoniec obsadili v kategórii žiačok ZŠ pekné 4. miesto. Verím a viem, že máme obrovskú šancu získať niektorú z medailí na ďalší školský rok, pretože dievčatá majú na to všetky predpoklady. Dúfam, že ich neodradia ani podmienky, za akých bojovali.

M-SR, beh M. Zavorskej- bežecká štafeta družstiev

ZŠ Jaroslava Simana vo Valaskej sa 17.9. zúčastnila okresného kola štafetových pretekov na memoriáli M. Zavorskej v Brezne. Zúčastnili sa jej: družstvo chlapcov bežalo štafetu 10x 1000m (Janík, Kolečár, Tekel, Štempel, Fizolin M., Švantner Matúš, Švantner Matej, Troliga, Čellár a Morong) a umiestnili sa na peknom 2. mieste. Družstvo dievčat sa umiestnilo tak, ako aj štafeta pred rokom- na vynikajúcom 1. mieste s časom 14:52,6. Potom sme už len museli čakať, či s týmto časom postúpime medzi 5 najlepších škôl na Slovensku do celoslovenského finále. Po viac ako mesiaci čakania nám 27. 10. bolo oznámené, že naše dievčatá postúpili na M-SR do Trnavy.

Dňa 6.11. sme cestovali do Trnavy na „Školské dni športu“, kde sa konali M-SR v štafetách behu na 5x800m – Memoriál M. Zavorskej. Naše dievčatá (Graňáková J., Forster V., Wagnerová M., Šuchová L., Janíková L.) vo veľmi zaujímavom súboji obsadili krásne 1. miesto a obhájili tak prvenstvo z minulého roka s výborným časom 14:08,05. Srdečne blahozeláme.

Veľká vďaka patrí pánu Marekovi Poliakovi za poskytnutie 9 – miestneho auta na preteky a pánu Forsterovi za bezpečný odvoz.

text a foto: Mgr. Janka Pohorelcová

AKO KEDYSI VALAŠTANIA SLÁVILI ŠTEDRÝ DEŇ

Vianoce sa začínali Štedrým dňom. Vtedy už vo Valaskej vládla sviatočná nálada. Robili ju betlehemci, ktorí chodievali s betlehemom z domu do domu, aby tam predvádzali tradičné pastierske hry. Betlehemci boli najvýznamnejšou zložkou vianočného zvykoslovia. Ako valasi boli blízki valaštianskym obyvateľom a so svojimi hrami chodili po dedine aj nasledujúce dva sviatočné dni. V kostole mali vyhradené popredné miesto.

Štedrý deň v rodinách bol venovaný príprave štedrovečernej večere, pri ktorej zasadol za stôl každý člen rodiny. Hovorievalo sa, že v tento deň aj žobrák doma večeria, a preto sa poschádzali aj tí členovia rodiny, ktorí boli za prácou po svete. Hospodári sa snažili čím skôr obriaďiť statok, lebo len čo vyšla prvá hviezda, bol čas zasadiť k stolu. Nohy stola boli popreväzované reťazou, čo malo zabezpečiť súdržnosť rodiny. Stôl bol prikrytý bielym obrusom, naložený bohatým pohostením. Nesmela chýbať kapustnica, opekance s makom, kysnuté koláče s tvarohom, makom, kapustou a orechmi, oblátky s medom, varené sušené slivky, varený hrach alebo bôb, jabĺčka a cesnak. Pod obrus kládli peniaze, aby rodine celý

rok nechýbali. Čerstvo upečený chlieb musel byť na stole celý, aby tiež nechýbal po celý rok. Gazda zobral zo všetkého po kúsku a odniesol statku do maštale. Aj ten pocítil, že je sviatok štedrosti a hojnosti. Aby bol statok zdravý, na-

trel dvere maštale cesnakom, čo malo zabrániť chorobám i ostatnému zlu.

Keď sa gazda vrátil k stolu, pozapalovali sa sviečky na stole i sviečky na stromčeku – jedličky, zavesené pod povalou. Ozdobami boli červené jabĺčka, pozlátané orechy, reťaze zo slamy. Cukríky – salónky sa vešávali až po prvej svetovej vojne.

Štedrovečerná hostina sa začala prípitkom, ktorý s modlitbou predniesol otec rodiny. Zapíjal sa typickým slovenským nápojom – hriatou, čo bol čistý špirit, zaliaty karamelom s rasťou, alebo inými prísadami.

Sotva sa stačila v rodinách odbaviť štedrovečerná hostina, už sa celá dedina ozývala spevom vianočných piesní pod oblohami. So spevom po dedine radi chodili deti i mládež, ale i staršie ženy aj cigánky, aby si za vinšovanie vyslúžili odmenu. Bol to obyčajne domáci kysnutý koláč a jabĺčko, do ktorého majetnejší občania, napr. „notárovi“ zapichli peniaz.

Po vinšovaní sa všetci mladí aj starí pobrali na polnočnú omšu do kostola, aby privítali narodenie Božieho syna.

Podľa záznamov kronikárov zapísala Adriana Bundová

ZÁZRAČNÝ VIANOČNÝ ČAS

Svetlo prichádza,
by nezablúdili sme v tmách.
V srdciach iskru zanechá,
naplní lásku v nás.
Ochráňme tú iskru!
Srdcia nám láskou rozžiari....
A navždy zostane v nás!?

Zázračný vianočný čas,
snáď, mnoho zmení v nás.
Hľadáme rešpekt k človeku!
Zatráťme závisť odvekú!
Podajme ruku so skyvou chleba.
Odpúšťajme si, ak treba.

Buďme si blízky navzájom.
Otvorme v srdci priateľský pod-
nám.
Výkročme si v ústrety,
zahatajme cestu krutej odvety.

Dar vianočnej noci
nech prinesie nám žiaducej po-
moci.
Pokoj duši, telu zdravie,
Radosť, úspech,
Božie požehnanie.

Viera Babčanová

AKO CHUTILI A STÁLE CHUTIA VIANOCE

Prišli sme vám zaspievať naša milá tetka
Upečte nám taky koláč slivak do prosriedka
Budeme vás tetkou zvati

Aj za tetku uznávi

Naša milá tetka

Slivak do prosriedka

Takto sa to spievalo na Štedrý večer po večeri pri dverách tých najbližších susedov, pretože voláky boli susedovci ako rodina. A akými dobrotami nás ponúkali? Tými, ktoré sa vo Valaskej pekárni odnepesti:

Večerníky

2 vajcia, 14 dkg cukru, 14 dkg múky /polovicu hrubej, polovicu hladkej/, vanilkový cukor.

Vajcia s cukrom miešame 30 minút, postupne pridávame múku. Na pomastený a múkou posypaný plech kladieme čajovou lyžičkou kopčeky, do stredu každého dáme oriešok. Pripravíme večer ale pečieme ráno.

Štangle /Bystriani ich volali nonplus/

0,5 kg Palmarín, 0,5 kg múky /polovicu polohrubej, polovicu hladkej/, 1 PL práškoveho cukru, štvrtina ČL citrónovej kôry, 4 žltky

Všetko zmiesiť a rozvalkať na 0,5cm plát.

Potrieť bielkovou polevou : 40 dkg práškoveho cukru, 4 bielky a šťavu z polovice citróna
Bielky vyšľaháme so štipkou soli, postupne pridávame cukor a citrónovú šťavu.

Rozotrieme na cesto a rádlikom narežeme asi 5x2 cm štangle, ktoré prenesieme na papierom na pečenie vložení plech. Pečieme v mierne teplej rúre / tak, aby poleva zostala biela/. Po vychladnutí dve a dve spájame lekvárom.

Aká doba – taký koláč. Dnes si už môžeme dovoliť aj niečo „mlstnejšieho“, tak tu ho máme :

Murín v košeli

4 vajcia, 20 dkg práškoveho cukru, 20 dkg polohrubej múky, ½ balíčka prášku do pečiva, 10 dkg mletých orechov, 10 PL

studené vody

Plnka: 2dcl mlieka, 5 žltkov, 20 dkg masla, 20 dkg kryštálového cukru

Sneh : 5 bielkov, 25 dkg kryštálového cukru, nahrubo porajbaná čokoláda

Žltky vyšľaháme s cukrom do peny, postupne pridávame striedavo mleté orechy, vodu a múku zmiešanú s práškom do pečiva. Nakoniec opatrne vmiešame tuhý sneh z bielkov. Cesto vylejeme na pomastený a múkou posypaný plech a upečieme v rúre, vyhriatej na 180 stupňov.

Plnka: V mlieku „špirdlikom“ rozhabarkujeme žltky, pridáme cukor a štipku soli. Pri stálom miešaní uvaríme hustú kašu. Pridáme do nej 1 ČL masla a za stáleho miešania vychladíme. Maslo vyšľaháme a spojíme s uvarenou studenou „fučkou“ a 1 PL rumu. Natrieme na plát.

Nad parou vyšľaháme so štipkou soli 5 bielkov s cukrom / asi 5-7 minút/ Sneh rozotrieme na plnku a posypeme čokoládou.

Keďže na štedrovečernom stole nesmú chýbať opekance, tu je recept:

1 hrnček polohrubej múky, ½ hrnčeka mlieka, 10 g droždia, štipka soli, ½ ČL kryštálového cukru.

Z mlieka dáme cukor, droždie a trochu múky, necháme podkysnúť. Kvasok vylejeme do múky, pridáme štipku soli a vypracujeme hladké cesto. Necháme prikryté podkysnúť. Z cesta na „fšpréte“ vytvárame valčeky, nakrájame asi na 2 cm kúsky, poukladáme na pomúčený plech, necháme trochu podkysnúť a pečieme v rúre, vyhriatej na 180 stupňov.

Opekance sparíme v horúcej posolenej vode, necháme namočené, občas premiešame a keď sú už nasiaknuté vodou, dierkovanou varechou ich vyberieme do nádoby s makom a kryštálovým cukrom. Polejeme maslom a opatrne premiešame.

Všetky matičiarky želajú radostné Vianoce a úspešný rok 2015.